

ХОТ БАЙГУУЛАЛТ,
БАРИЛГА,
ОРОН СУУЦЖУУЛАЛТЫН ЯАМ

**СУМДЫН ИНЖЕНЕРИЙН ШУГАМ СҮЛЖЭЭНИЙ
АШИГЛАЛТАД ХЯНАЛТ, ШИНЖИЛГЭЭ ХИЙСЭН АЖЛЫН
ТАЙЛАН**

ХЯНАЛТ-ШИНЖИЛГЭЭ, ҮНЭЛГЭЭ,
ДОТООД АУДИТЫН ГАЗАР

2025.04.01

1. ТАНИЛЦУУЛГА

Хот байгуулалт, барилга, орон сууцжуулалтын яамны Төрийн нарийн бичгийн даргын 2025 оны 01 дүгээр сард өгсөн чиглэлийн хүрээнд Засгийн газрын 2021 оны 161 дүгээр тогтоол “Сумын хөгжил: инженерийн дэд бүтцийн хангамж” төсөл, арга хэмжээ, 2014-2021 онд хэрэгжсэн “Сумын төвийн шинэчлэл”, “Шинэ сум төсөл” зэрэг төсөл хөтөлбөрүүдийн хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ хийлээ. Сумуудын гэр хорооллын инженерийн шугам сүлжээ нэвтэрсэн мэдээллийг яамны Нийтийн аж ахуйн бодлого, зохицуулалтын газар, Санхүү, хөрөнгө оруулалтын газарт, харьяа “Барилгын хөгжлийн төв” ТӨААТҮГ-аас авч авч нэгтгэсэн.

Нэгтгэлийн хүрээнд “Дотоод томилолтоор ажиллах тухай” Хот байгуулалт, Барилга, орон сууцжуулалтын яамны Төрийн нарийн бичгийн даргын 2025 оны Б/45 дугаар тушаал батлуулан, тушаалын 1-р хавсралтаар батлагдсан удирдамжид заасан 6 сумдын инженерийн шугам сүлжээний ашиглалтад хяналт, шинжилгээ хийсэн тайланг танилцуулж байна.

2. ХЯНАЛТ, ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ЗОРИЛГО

Сумдын инженерийн шугам сүлжээний ашиглалтад хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийж, дүгнэлт, санал, зөвлөмж өгөх, удирдлагыг мэдээллээр хангахад оршино.

3. ХЯНАЛТ, ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХАМРАХ ХҮРЭЭ, ХЯЗГААРЛАЛТ, АРГА, АРГАЧЛАЛ

Хяналт, шинжилгээний хамрах хүрээ: Хот байгуулалт, Барилга, орон сууцжуулалтын яамны Төрийн нарийн бичгийн даргын “Дотоод томилолтоор ажиллах тухай” 2025 оны Б/45-р тушаалын 1 дүгээр хавсралтаар батлагдсан удирдамжид заагдсан 4 аймгийн 6 суманд 2025 оны 03-р сарын 25-27-ны өдрүүдэд ажлын хэсгийн бүрэлдэхүүн томилолтоор ажиллалаа. Үүнд:

Дарга	Х.Ган-Очир	Хот байгуулалт, барилга, орон сууцжуулалтын яамны Хяналт, шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудитын газрын дарга
Гишүүд	А.Гэрэлт-Од	Хот байгуулалт, барилга, орон сууцжуулалтын яамны Хяналт, шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудитын газрын ахлах шинжээч
	Ц.Ууганбаяр	Хот байгуулалт, барилга, орон сууцжуулалтын яамны Хяналт, шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудитын газрын шинжээч

Инженерийн шугам сүлжээний ашиглалтад хяналт тавих сумууд:

- Төв аймгийн Эрдэнэ сум
- Төв аймгийн Борнуур сум
- Хэнтий аймгийн Эрдэнэмандал сум
- Сэлэнгэ аймгийн Баянгол сум
- Сэлэнгэ аймгийн Цагааннуур сум
- Дархан-Уул аймгийн Хонгор сум

Хяналт, шинжилгээний хамрах хүрээний хязгаарлалт:

Монгол Улс нь засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгжийн хувьд нийслэл, 9 дүүрэг, 21 аймаг, 330 сумтай, нийслэл Улаанбаатар хотод хүн амын 50 орчим хувь нь ажиллаж, амьдарч байна.

Аймгийн төвүүдээс бусад 309 сумын төвийг суурин хүн амын тооноос нь хамааруулж үзвэл дараах байдалтай байна. Үүнд:

Хүснэгт 1

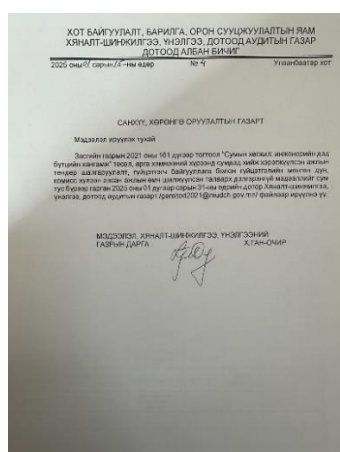
№	Суурин хүн амын тоо	Сумын тоо	Нийт сумдад эзлэх хувь
1.	1000 хүртэл	200	64
2.	1001-2000 хүртэл	78	25
3.	2001-ээс дээш	31	11

Дээрх 309 сумын төвөөс инженерийн дэд бүтцийн хангамжтай 70, үлдсэн 239 сумын төв нь инженерийн дэд бүтцийн хангамжгүй байна.

Сумдад 2020 оны байдлаар нийтдээ 1085,1 мянган хүн ам амьдарч байгаа бөгөөд иж бүрэн инженерийн шугам сүлжээнд 70 сум холбогдсноос төвлөрсөн болон бие даасан инженерийн бүрэн хангамжтай орон сууцад амьдардаг 11267 өрхтэй байна. Мэдээллийн эх сурвалж <https://www.1212.mn/>

Мөн 2014-2020 онуудад “Сумын төвийн шинэчлэл” төслийг 16 аймгийн 16 суманд хэрэгжүүлсэн байна.

Хот байгуулалт, барилга, орон сууцжуулалтын яамны Төрийн нарийн бичгийн даргын өгсөн чиглэлийн дагуу Засгийн газрын 2021 оны 161 дүгээр тогтоол “Сумын хөгжил: инженерийн дэд бүтцийн хангамж” төсөл, арга хэмжээний хүрээнд сумдад хийж хэрэгжүүлсэн ажлын мэдээлэл ирүүлэх тухай 4, 5 дугаартай дотоод албан бичгийг Нийтийн аж ахуйн бодлого, зохицуулалтын газар, Санхүү, хөрөнгө оруулалтын газарт, 2023 оны 01 сарын 20-ны өдрийн 03/198 тоот албан албан бичгийг “Барилгын хөгжлийн төв” ТӨААТҮГ-т тус тус хүргүүлж мэдээллийг авч нэгтгэлээ.

Дээрх газруудаас ирүүлсэн мэдээллийг нэгтгэн үзэхэд аймгийн төвүүдээс бусад 309 сумаас инженерийн дэд бүтцэд холбогдсон (1952 оноос хойш) нийт 117 сумын судалгааг гаргалаа /Хавсралт 1/. Үүнээс:

- 1952-2000 оны хооронд холбогдсон – 7 сум
- 2000 оноос хойш хэрэгжсэн- 110 сум

2000-2024 онд хэрэгжсэн 110 сумдын инженерийн дэд бүтцийн арга хэмжээний 2020 оноос хойших төсөл арга хэмжээнүүд нь “Сумын төвийн шинэчлэл” хөтөлбөр, “Сумын хөгжил, инженерийн дэд бүтцийн хангамж төсөл”, “Гадна инженерийн шугам сүлжээ”, Сумын төвийн цэвэр усны шугам, “Төвийн болон гэр

хорооллын инженерийн хангамжийн шугам сүлжээ, тохижилт” зэрэг нэршлээр 43 сумдад хэрэгжиж байна.

Мөн 2020 оноос хойш хэрэгжиж буй инженерийн дэд бүтцийн төсөл арга хэмжээ нь аймгийн төвийн суманд 43, бусад суманд 43, 2 дүүрэг, нийт 88 төсөл арга, хэмжээ хэрэгжиж байгаагаас 24 арга хэмжээний ажил дуусаж, 64 арга хэмжээний ажил үргэлжилж байна /Хавсралт 2/.

Нэгтгэсэн 117 сумын инженерийн дэд бүтцийн мэдээлэл дутуу, ашиглалтад орсноос хойш ашиглагдаж байгаа болон ашиглагдахгүй байгаа нь тодорхойгүй, инженерийн шугам, сүлжээнд холбогдсон сумдын тоо дутуу байгаа тул Нийтийн аж ахуйн бодлого зохицуулалтын газар холбогдох байгууллага болон <https://urban.gov.mn/> системийн мэдээллүүдтэй тулган, дэлгэрэнгүй мэдээллийг улсын хэмжээнд нэгтгэх, шинэчлэх зайлшгүй шаардлага байна.

5. ХЯНАЛТ - ШИНЖИЛГЭЭ, ҮНЭЛГЭЭ

5.1. Сумуудын ерөнхий мэдээлэл, инженерийн байгууламжийн ашиглалт, үр дүн:

Төв аймгийн Эрдэнэ сум

Төв аймгийн Эрдэнэ сум нь хэвтээ чиглэлийн улсын зэрэглэлтэй авто зам дагуу байрласан. Улаанбаатар хотоос 77 км, аймгийн төвөөсөө 97 км зайд байрладаг.

Ажлын хэсэг 2025 оны 03-р сарын 25-ны өдөр ажилласан. Уулзалтад тус сумаас ИНХ-ийн дарга н.Мөнхбат, Засаг дарга н.Мөнгөнбаяр, Засаг даргын орлогч н.Ариунболд, сургуулийн захирал, цэцэрлэгийн эрхлэгч, “Эрдэнэ тохижилт” ОНӨААТҮГ-ийн захирал н.Баасандэмбэрэл, Хит повер ресурс ХХК захирал н.Авирмэд нар оролцлоо.

Хүн ам- 3800

Өрхийн тоо- 1500 /сумын төв 450 өрх/

Төрийн албан хаагч- 227

Тус сумын төвийн хэсгийн төрийн байгууллагууд болон төрийн албан хаагчдын 4 айлын орон сууц, 3 давхар 9 айлын орон сууц, хувийн байгууллага, нийт 16 объект дулаан, бохирт холбогдсон. Мөн 100 айлын орон сууцны ажил хувийн хөрөнгө оруулалтаар хийгдэж эхэлсэн бөгөөд 25 айлын орон сууц ашиглалтад орсон бөгөөд дулаанд холбогдсон.

Шугам сүлжээнд холбогдсон байгууллага, айл, өрхийн хувьд ашиглалт хэвийн явагдаж байна.

Дулааны ашиглагч байгууллагаар Хит повер ресурс ХХК ажиллаж байгаа бөгөөд 2019 онд уурын зуухыг шинэчлэн ашиглалтад оруулсан, хэвийн ажиллаж байна.

Гэр хорооллын дундуур инженерийн шугам сүлжээ байхгүй.

Хот байгуулалт, барилга, орон сууцжуулалтын яамны захиалгаар 2022-2024 онд Төвийн болон гэр хорооллын инженерийн хангамжийн шугам сүлжээ, тохижилт төсөл арга хэмжээний нэгдүгээр үе шатны 4,5 тэрбумын ажил хэрэгжиж, гүйцэтгэгчээр "Билгүүн од констракшн ХХК" шалгаран ажиллаж, 2024.12.30-ны өдрийн ББКД-122/2024 актаар хүлээн авсан. Тус төсөл арга хэмжээний ажлын хүрээнд 3,3 км цахилгаан, дулааны 366м шугам, 150 м-ийн 2 гүний худаг, 1300м шугам, 50м³-ын усан сан, цэвэр усны 3922м шугам, 50м³-ийн цэвэрлэх байгууламж /эхний ээлжийн 25м³ нь ашиглалтад орсон/, бохир усны 6100м шугам зэрэг магистраль шугамууд хийгдсэн. Цэвэр усны шугам усан сангаас уурын зууханд холбогдсон.

Энэ ажил нь тухайн сумын инженерийн шугам сүлжээнд холбогдох эхний шатны ажил бөгөөд дараагийн шатны "Сумын төвийн инженерийн дэд бүтэц, шугам сүлжээний 2 дугаар ээлжийн ажил /Төв, Эрдэнэ сум/" төсөл арга хэмжээ Хот байгуулалт, барилга, орон сууцжуулалтын яаманд тендер зарлахаар бэлтгэл ажил хийгдэж, Хот Байгуулалт, барилга, орон сууцжуулалтын яамны Төрийн нарын бичгийн даргын 2025 оны 03-р сарын 21-ны өдрийн А/46 дугаар тушаалаар Үнэлгээний хороо байгуулагдан ажиллаж байна. Тус ажлын хүрээнд гэр хорооллын инженерийн шугам сүлжээг түлхүү хийж гүйцэтгэнэ.

Сумын орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгөөр 450.0 сая төгрөгийг гэр хорооллын инженерийн шугамын ажилд баталсан бөгөөд улсын хөрөнгөөр хийгдэх инженерийн дэд бүтцийн ажлын хүрээнд гудамжаар хийгдэх төв шугамаас айл өрхүүд рүү холбох шугамын ажилд зарцуулахаар төлөвлөж байна. Тухайн ажлын хүрээнд айл өрхүүд рүү татах шугамын тодорхой хувийг /50%/ ОНХС-ын батлагдсан дээрх хөрөнгөөс дэмжлэг үзүүлэх хүрээнд хуваарилахаар төлөвлөж байна. Сумын төвд 450 орчим өрхтэй, үүнээс ойролцоогоор 280 өрх эхний ээлжид холболт хийх төлөвлөлттэй, иргэд хүлээлттэй байна.

Сум нь тохижилт, хог хаягдал, ногоон байгууламж хариуцсан "Эрдэнэ тохижилт" ОНӨААТҮГ байгуулан ажиллуулдаг. Тус байгууллагаар инженерийн шугам сүлжээний байгууламжаа хариуцуулан ажиллана.

Гэр хорооллын одоогийн байдал

Уурын зуух /2019 онд шинэчлэгдсэн/

Усан сан /50м³/

Цэвэрлэх байгууламж /25м³/

2022-2024 онд хийгдсэн хөрөнгө оруулалтын ажил

Дүгнэлт

1. Улсын хөрөнгө оруулалтаар 2022-2024 онд хэрэгжсэн “Төвийн болон гэр хорооллын инженерийн хангамжийн шугам сүлжээ, тохижилт” төсөл арга хэмжээг “Билгүүн од констракшн” ХХК гүйцэтгэж, хугацаандаа ашиглалтад орсон. /2024.12.30, ББКД-122/2024/. Хөрөнгө оруулалтын ажлын гүйцэтгэл сайн гэж орон нутгийн зүгээс үнэлсэн.

2. “Сумын төвийн инженерийн дэд бүтэц, шугам сүлжээний 2 дугаар ээлжийн ажил /Төв, Эрдэнэ сум/” төсөл арга хэмжээний тендер 2025 оны 03 дугаар сарын 31-ний өдрөөс 04 дүгээр сарын 23-ны өдөр хүртэл Хот байгуулалт, барилга, орон сууцжуулалтын яамнаас зарлагдсан байна.

3. Орон нутгаас гэр хорооллын инженерийн шугам сүлжээний ажил хийгдэж байгаатай холбогдуулан сумын тохижилт, хог хаягдал, ногоон байгууламж хариуцсан “Эрдэнэ тохижилт” ОНӨААТҮГ-аараа ашиглалтыг хариуцуулахаар шийдвэрлэсэн.

4. Гэр хорооллын инженерийн шугам сүлжээний ажил хийгдэж байгаатай холбогдуулан орон нутгаас иргэдээ дэмжиж хагас тэрбум төгрөгийг орон нутгийн сангийн хөрөнгөөс хуваарилан батлуулж ажиллаж байна.

5. Орон нутгаас төсөвт суулгасан хөрөнгөөр шугам сүлжээнд холбогдох айл өрхүүдийн зардлын 50%-ийг дэмжлэг болгон өгч, эргээд сар бүрийн төлбөр дээр төлбөрийг нэмэгдүүлж тооцон дуусгах, эргэж хуримтлагдсан хөрөнгөөр дараагийн

шатны айл өрхүүдийг холбох замаар тооцон төлөвлөж байгаа нь орон нутгаас хөрөнгө оруулалтыг дэмжсэн, ажлыг үр дүнтэй болгох нэг арга хэрэгсэл болж байна.

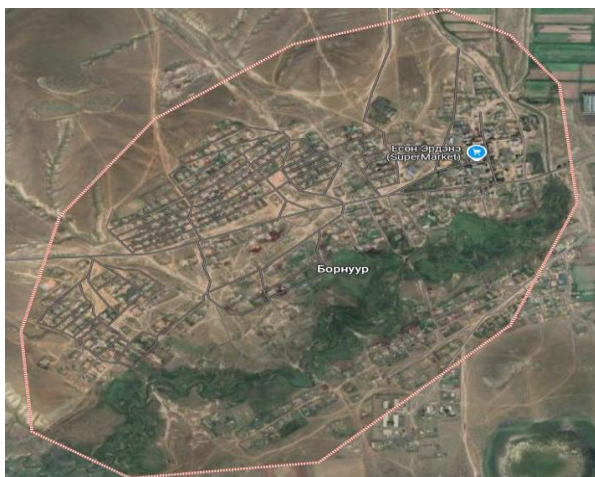
6. Дэд бүтцийн ажил хийгдсэнээр гэр хорооллын 280 айл өрх нэгдсэн шугамд холбогдох бөгөөд энэ нь сумын төвийн гэр хорооллын нийт өрхийн 60 орчим хувь нь хамрагдах юм.

7. Хот байгуулалтын кадастрын мэдээллийн систем <https://urban.gov.mn/>-д тухайн сумын мэдээллийн бүртгэл хөтлөлт хийгдээгүй.

Төв аймгийн Борнуур сум

Төв аймгийн Борнуур сум нь босоо чиглэлийн улсын зэрэглэлтэй авто зам дагуу байрласан. Улаанбаатар хотоос 105 км, аймгийн төвөөсөө 155 км зайд байрладаг.

Ажлын хэсэг 2025 оны 03-р сарын 26-ны өдөр ажилласан. Уулзалтад тус сумаас Засаг дарга н.Батболд, “Нарт хөгжлийн сүлжээ” ХХК-ний захирал н.Гомбодорж нар оролцсон.

Хүн ам- 4986

Өрхийн тоо- 3500 /сумын төв 460 өрх/

Төрийн албан хаагч- 240

Тус сумын төвийн хэсгийн төрийн байгууллагууд болон төрийн албан хаагчдын 8 айлын 4 орон сууц, 24, 36 айлын орон сууц хувийн байгууллага, нийт 18 объект дулаанд, 6 байгууллагын 13 объект бохирт холбогдсон.

Шугам сүлжээнд холбогдсон байгууллага, орон сууцны хувьд ашиглалт хэвийн явагдаж байна.

Дулааны ашиглагч байгууллагаар Ану сервис ХХК ажиллаж байна.

Гэр хорооллын дундуур инженерийн шугам сүлжээ байхгүй.

2022-2024 онд Төвийн болон гэр хорооллын инженерийн хангамжийн шугам сүлжээ, тохижилт төсөл арга хэмжээний нэгдүгээр үе шатны 3,8 тэрбумын ажил хэрэгжиж, гүйцэтгэгчээр "Сайн констракшн ХХК" шалгаран ажиллаж, 2024.11.27, ББКД-98/2024 актаар хүлээн авсан. Тус төсөл арга хэмжээний ажлын хүрээнд дулаан, цэвэр усны шугам, 50м³-ийн цэвэрлэх байгууламж /25м³ нь ашиглалтад орсон/ зэрэг магистраль шугамууд хийгдсэн. Цэвэрлэх байгууламжийн ашиглалт маш муу, бохирын ариутгал хангалттай цэвэрлэхгүй байна. Зун үерийн усны лаг цэвэрлэх байгууламжийг дүүргэсэн.

Энэ ажил нь тухайн сумын инженерийн шугам сүлжээнд холбогдох эхний шатны ажил бөгөөд дараагийн шатны “Сумын төвийн инженерийн дэд бүтэц, шугам сүлжээний 2 дугаар ээлжийн ажил /Төв, Борнуур сум/” төсөл арга хэмжээ Хот

байгуулалт, барилга, орон сууцжуулалтын яаманд тендер зарлахаар бэлтгэл ажил хийгдэж, Хот Байгуулалт, барилга, орон сууцжуулалтын яамны Төрийн нарын бичгийн даргын 2025 оны 03-р сарын 21-ны өдрийн А/48 дугаар тушаалаар Үнэлгээний хороо байгуулагдан ажиллаж байна. Тус ажлын хүрээнд гэр хорооллын инженерийн шугам сүлжээг түлхүү хийж гүйцэтгэнэ.

Сумын төвд 460 орчим өрхтэй, бүх өрхийг холболт хийх төлөвлөлттэй, урьдчилсан байдлаар шугамаас айл өрхүүдийг холбоход 100- 500 м зайд ойролцоогоор 8.0- 15.0 сая төгрөг, айлын дотоод холболт 1.0-2.0 сая төгрөг, нийт 10.0- 17.0 сая төгрөгийн зардал гарах тооцоог “Ану сервис” ХХК-тай хамтран гаргаж үзсэн.

Сум нь цэвэрлэх байгууламж, шугам сүлжээгээ “Нарт хөгжлийн сүлжээ” ХХК-тай нэг жилийн гэрээ байгуулан, орон нутгаас ашиглалтын зардалд 60,0 сая төгрөгийн батлуулан, санхүүжүүлж ажиллаж байна. Тухайн компани нь шинээр байгуулагдсан тухайн нутагт шилжин суурьшиж байгаа иргэн байгуулсан. Одоогоор 3 хүний орон тоотойгоор ажиллаж байгаа. Тухайн компани нь холбогдох тусгай зөвшөөрлийг авахаар хүсэлтээ өгсөн.

Цэвэрлэх байгууламжийн ашиглалт маш муу, тунгаагуурын температур 14°C-т хүрэхгүй байгаа тул бохирын ариутгал хангалттай цэвэрлэхгүй байна. Зун үерийн усны лаг цэвэрлэх байгууламжийг дүүргэснийг цэвэрлэсэн. Иймд 2-р шатны ажлын хүрээнд лагийн байгууламжийг битүүлэх, бохир соруулах 1 машин авч өгөх саналтай байна.

Орон нутгийн зүгээс инженерийн шугам сүлжээний байгууламжаа “Нарт хөгжлийн сүлжээ” ХХК-нд хариуцуулан ажиллахаар төлөвлөж байна.

Цэвэрлэх байгууламж
/Бохироос үнэр ихээр гарч байсан/

Цэвэрлэх байгууламжийн байршил
/сумийн айл өрхийн дээд талд/

Шинэ
цэвэрлэх
байгууламж
/50м³/

2022-2024 онд хийгдсэн хөрөнгө оруулалтын ажил

Дүгнэлт

1. Улсын хөрөнгө оруулалтаар 2022-2024 онд хэрэгжсэн “Төвийн болон гэр хорооллын инженерийн хангамжийн шугам сүлжээ, тохижилт” төсөл арга хэмжээг “Сайн констракшн” ХХК гүйцэтгэж, хугацаандаа ашиглалтад орсон. /2024.11.27, ББКД-98/2024/. Хөрөнгө оруулалтын ажлын гүйцэтгэл сайн гэж Орон нутгийн зүгээс үнэлсэн.

2. Эхний ээлжийн төсөл арга хэмжээгээр хэрэгжсэн цэвэрлэх байгууламж нь сумынхаа дээд талд хуучин цэвэрлэх байгууламжийнхаа хажууд байрлуулсан нь байршлын хувьд сонголт буруу хийгдсэн гэж дүгнэж байна. Газар дээр нь очиж үзэхэд хуримтлагдсан бохироос үнэр ихээр гарч байсан.

3. Цэвэрлэх байгууламжийн ашиглалт маш муу, тунгаагуурын температур 14°C-т хүрэхгүй байгаа тул бохирын ариутгал хангалттай цэвэрлэхгүй байгаа. Зун үерийн усны лаг цэвэрлэх байгууламжийг дүүргэснийг цэвэрлэсэн. Иймд 2-р шатны ажлын хүрээнд лагийн байгууламжийг битүүлэх, бохир соруулах 1 машин авч өгөх саналыг “Нарт хөгжлийн сүлжээ” ХХК-аас орон нутгийн удирдлагадаа тавьсан байна.

4. “Сумын төвийн инженерийн дэд бүтэц, шугам сүлжээний 2 дугаар ээлжийн ажил /Төв, Борнуур сум/” төсөл арга хэмжээний тендер 2025 оны 03 дугаар сарын 31-ний өдрөөс 04 дүгээр сарын 23-ны өдөр хүртэл Хот байгуулалт, барилга, орон сууцжуулалтын яамнаас зарлагдсан байна.

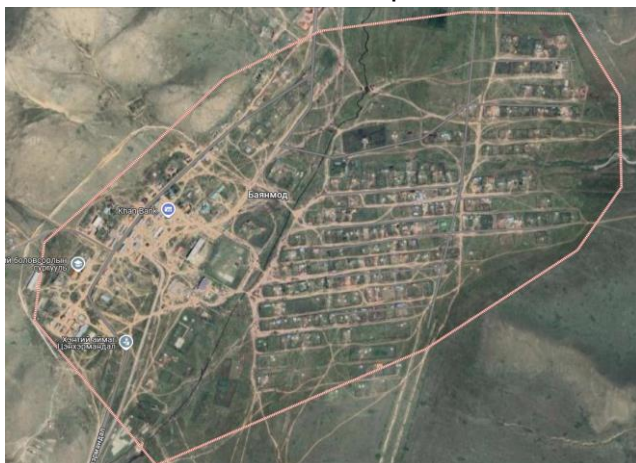
5. Орон нутгаас иргэдийнхээ оролцоог дэмжих хүрээнд цэвэрлэх байгууламж, бохирын шугам сүлжээг “Нарт хөгжлийн сүлжээ” ХХК-д жилийн гэрээ байгуулан ашиглалтын зардалд 60.0 сая төгрөгийг батлан ажиллаж байгаа бөгөөд гэр хорооллын инженерийн шугам сүлжээ ашиглалтад ороход ашиглалтыг хариуцуулахаар ажиллаж байна.

6. Дулаан шугам сүлжээ хариуцаж байгаа “Ану сервис” ХХК-тай хамтран айл өрхтэй зөвшилцөн дулаанд холбоод эргээд сар бүрийн төлбөр дээр төлбөрийг нэмэгдүүлж тооцон боломжит хугацаанд /2-3 жил/ төлбөрийг барагдуулах замаар холболтыг хийхээр төлөвлөж эхний ээлжид 50-60 өрхтэй санал солилцсон байна.

7. Хот байгуулалтын кадастрын мэдээллийн систем <https://urban.gov.mn/>-д тухайн сумын мэдээллийн бүртгэл хөтлөлт хийгдээгүй.

Хэнтий аймгийн Цэнхэрмандал сум

Хэнтий аймгийн Цэнхэрмандал сум нь хэвтээ чиглэлийн орон нутгийн зэрэглэлийн авто зам дагуу байрласан. Улаанбаатар хотоос 200 км, аймгийн төвөөсөө 145 км зайд байрладаг.

Ажлын хэсэг 2025 оны 03-р сарын 25-ны өдөр ажилласан. Уулзалтад тус сумаас Засаг дарга н.Мөнх-Оргил оролцсон.

Хүн ам- 2080

Өрхийн тоо- 800 /сумын төв 200 өрх/

Төрийн албан хаагч- 240

Тус сумын төвийн хэсгийн төрийн байгууллага 3 болон хувийн 3 байгууллага нийт 6 байгууллага дулаанд холбогдсон.

Шугам сүлжээнд холбогдсон байгууллагын хувьд ашиглалт хэвийн явагдаж байна.

Дулааны ашиглагч байгууллагаар Өндөрхаан илч ХХК ажиллаж байна.

Гэр хорооллын дундуур инженерийн шугам сүлжээ байхгүй. Дулаан, бохирт холбогдсон байгууллага, айл өрх байхгүй.

Суманд хэрэгжсэн инженерийн шугам сүлжээний ажлын хөрөнгө оруулалтын талаар орон нутгийн хувьд тодорхой мэдээлэлгүй Хот байгуулалт, барилга, орон сууцжуулалтын яамнаас 2022-2024 онд хийж 2024 оны сүүлээр улсын комисс ажилласан гэсэн боловч яамны Санхүү, хөрөнгө оруулалтын газрын шинжээч Ж.Орхонбаяраас тодруулахад яамны захиалгаар ийм ажил хийгдээгүй бөгөөд тус хөрөнгө оруулалтын талаар дараах мэдээллийг өгсөн.

Хэнтий аймгийн Цэнхэрмандал суманд улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжих “Сумдын усан хангамж, ариутгах татуурга, цэвэрлэх байгууламж, инженерийн шугам сүлжээ /Хэнтий, Баян-Адрага, Баян-Овоо, Баянхутаг, Дадал, Дэлгэрхаан, Мөрөн, Норовлин, Цэнхэрмандал сум, Батноров сум, Бэрх тосгон/-ний нийт 11,1 тэрбум төгрөгийн ажлыг Монгол Улсын Засгийн газрын “Жагсаалт батлах тухай” 359-р тогтоолын 2 дахь заалтын хүрээнд Хот байгуулалт, барилга, орон сууцжуулалтын сайд /хуучнаар БХБС/-ын 2021 оны 12-р сарын 10-ны өдрийн “Эрх шилжүүлэх тухай” 267-р тушаалаар Хэнтий аймгийн Засаг даргын Тамгын газарт эрх шилжүүлэн хэрэгжсэн байна.

Тус ажлыг аймгийн зүгээс 5 багц болгон зарлаж, 2-р багц буюу “Сумын төвийн усан хангамж, ариутгах татуурга, цэвэрлэх байгууламж /Хэнтий, Баян-Адрага сум/ • Усан хангамж, ариутгах татуургын шугам сүлжээ, цэвэрлэх байгууламж /Хэнтий, Норовлин сум/ • Цэвэрлэх байгууламж /Хэнтий, Цэнхэрмандал сум /”-ын ажлыг 5.6 тэрбум төгрөгөөр гүйцэтгэхээр “Хангайн илч дулаан” ХХК шалгарч, 2024 оны 12-р сард комисс ажилласан байна.Туслан гүйцэтгэгчээр “Өндөрхаан илч” ХХК ажилласан.

Тус ажлын хүрээнд шугам сүлжээнд сумаас ямар ч хэрэглэгч холбогдоогүй, хэрэглээ байхгүйн улмаас шугам сүлжээ, цэвэрлэх байгууламж туршилт тохируулга хийх боломжгүй байна.

Дээрх хөрөнгө оруулалтын ажлууд комисс ажилласан боловч ашиглалт байхгүй, айл өрх, ААНБ холбогдоогүй, сумын төвийн төв дундуур шулуун нэг гудамжинд л тавигдсан.

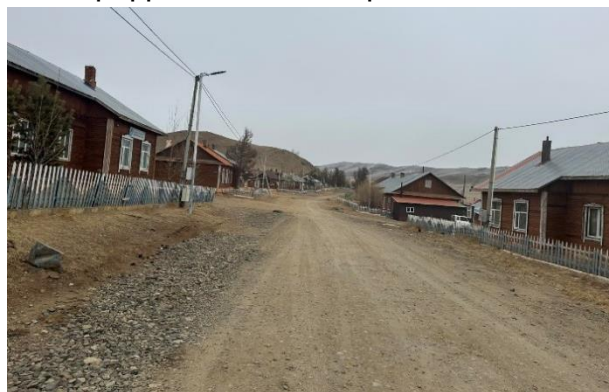
Мөн 2019 онд халаалтын шугамыг хувийн хөрөнгөөр Өндөрхаан илч ХХК хийсэн ч одоогоор холболт хийгдээгүй хуучин шугамаа ашиглаж байна.

Энэ онд аймгийн хөрөнгөөр төрийн байгууллагуудаа бохиртой холбох ажлыг хийж гүйцэтгэхээр тодорхой хэмжээний /150.0 сая орчим/ хөрөнгө баталсан мэдээллийг сумын Засаг даргаас өгсөн.

Сумын төвд 280 орчим өрхтэй, Сумын төвийн төвд байрлах байшин хорооллын /тухайн байшин хороолол нь хуучин уурхайн ашиглалтын хүрээнд баригдсан нэг давхар байшингууд/ 80 орчим айл өрхийг дулааны шугамд холбох тооцоо судалгааг 2020 онд урьдчилсан байдлаар 30- 200м зайд ойролцоогоор 8.0-14.0 сая төгрөгийн зардал гарах тооцоог гаргаж үзсэн, цаасан дээр буусан тооцоо судалгаа байхгүй.

Орон нутгийн зүгээс инженерийн шугам сүлжээний ашиглалтыг яаж авч явах тодорхой санал, санаачилгагүй, ашиглалтыг хариуцуулах ямар нэгэн улсын болон хувийн байгууллага байхгүй байна.

Орон нутгийн удирдлагын зүгээс энэ жил манай сумын 100 жилийн ой тохиож байгаа инженерийн шугам сүлжээний ажлаасаа илүү он дамжин хэрэгжиж байгаа Соёлын төвийн барилгын ажлыг дуусгах нэн тэргүүний ажил гэж үзэж байна.

Шугам сүлжээ хийгдсэн төв гудамж

Усан сан

Дулааны шугам

Дүгнэлт

1. Улсын хөрөнгө оруулалтаар 2022-2024 онд хэрэгжсэн төвийн хорооллын инженерийн хангамжийн шугам сүлжээ төсөл арга хэмжээг гүйцэтгэн 2024 онд

комисс ажилласан гэсэн боловч үндсэн гүйцэтгэгчийн мэдээлэл сайн мэдэхгүй байсан нь орон нутгийн зүгээс нутаг дэсвэртээ хийгдэж байгаа хөрөнгө оруулалтын ажлуудад ач холбогдол өгөхгүй байгаа харагдаж байна.

2. Хийгдсэн инженерийн шугам сүлжээний ажил үр дүнгүй эзэнгүйдэх байдалтай байна.

3. Тухайн орон нутагт улсын хөрөнгөөр хийгдэж байгаа төсөл арга хэмжээнүүд /БХБОСЯ-ны захиалгатай далан сувгийн ажил, ССАЖЗЯ-ны захиалгатай Соёлын төвийн барилга/ гэрээний хугацаа дууссан ашиглалтад ороогүй, удаашралтай, гүйцэтгэгч байгууллагууд ажлаа хийхгүй орхиод явсан, ажил зогссон, холбогдох байгууллагуудад албан тоот хүргүүлсэн байдалтай байна.

4. Орон нутгаас инженерийн байгууламжийн ашиглалт, үйлчилгээг хэнд хариуцуулах, цаашид яаж авч явах төлөвлөлт, төлөвлөгөө байхгүй байна.

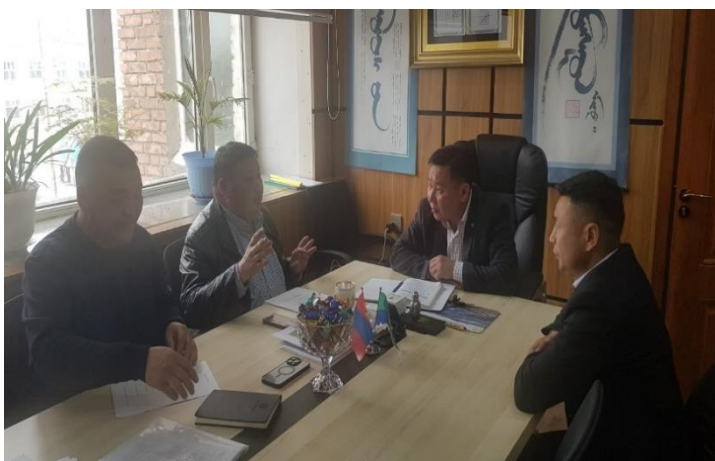
5. Орон нутгийн удирдлагын зүгээс энэ жил манай сумын 100 жилийн ой тохиож байгаа тул Соёлын төвийн барилгын ажлыг дуусгах тал дээр түлхүү анхаарч байна.

6. Хот байгуулалтын кадастрын мэдээллийн систем <https://urban.gov.mn/>-д тухайн сумын мэдээллийн бүртгэл хөтлөлт хийгдээгүй.

Сэлэнгэ аймгийн Баянгол сум

Сэлэнгэ аймгийн Баянгол /Баруунхараа/ сум нь босоо чиглэлийн улсын зэрэглэлтэй авто зам дагуу байрласан. Улаанбаатар хотоос 154 км, аймгийн төвөөсөө 170 км зайд байрладаг.

Ажлын хэсэг 2025 оны 03-р сарын 26-ны өдөр ажилласан. Уулзалтад тус сумаас ИНХ-ийн дарга, Засаг дарга, “Ануужээ” ХХК-ийн захирал н.Энхтүвшин нар оролцлоо.

Хүн ам- 5641

Өрхийн тоо- 1682 /сумын төв 1100 өрх/

Төрийн албан хаагч- 241

Тус сумын төвийн хэсгийн төрийн болон төрийн бус 26 аж ахуйн нэгж, байгууллага, төвийн орон сууц, гэр хорооллын 126 өрх, дулаан, бохир, цэвэр усны шугамд холбогдсон.

Шугам сүлжээнд холбогдсон байгууллага, айл, өрхийн хувьд ашиглалт хэвийн явагдаж байна.

Дулааны ашиглагч байгууллагаар Анужин ХХК ажиллаж байгаа бөгөөд 2012 оноос цэвэр, бохир усны шугам сүлжээг давхар хариуцан ажиллаж байгаа.

Гэр хорооллын дундуур инженерийн шугам сүлжээ байхгүй.

Хот байгуулалт, барилга, орон сууцжуулалтын яамны захиалгаар 2024-2026 онд Цэвэрлэх байгууламжийн барилга төсөл арга хэмжээ гүйцэтгэгчээр "Алтайн

үндэс констракшн" ХХК шалгаран 2024.11.25- 2026.08.10-ны өдрийг хүртэл гэрээ байгуулсан, 2025 оны хавраас ажлыг эхлүүлнэ.

Тус сумын инженерийн шугам сүлжээ анх 1968 онд хийгдсэн, түүнээс хойш төрийн ганц нэг байр шинээр барихад болон цөөн тооны айл өрхүүд өөрсдийн хөрөнгөөр хийсэн 300 орчим метр шугам нэмэгдсэн.

Босоо тэнхлэгийн авто зам 2020-2024 онд хэрэгжих хугацаанд Анужин ХХК-ны зүгээс орон нутагтайгаа хамтран авто замын доогуур цэвэр, дулааны шугамын гаргалгааг гарган замын урд талын ААНБ, айл өрхийг холбох боломжит нөхцөлийг хангасан.

Замын урд талд гарсан шугамаас замын урд байрлах ААНБ, айл өрхүүдийг холбоход 124- 520м-ийн зайтай тул байгууллагуудаас дулаан, цэвэр усны шугамд холбуулах саналууд ирж байгаа тул, хавраас зарим нэг байгууллагуудыг өөрсдийнхөн хөрөнгөөр холбох ажлыг эхлүүлнэ.

Аймгийн хөрөнгө оруулалтаар 2025 онд гэр хорооллын шугам сүлжээний зураг төсөв хийлгэхээр 100.0 сая төгрөг батлагдаж, ажлын даалгавар гарган хүргүүлсэн.

Дүгнэлт

1. Улсын хөрөнгө оруулалтаар 2024-2026 онд Цэвэрлэх байгууламжийн барилга төсөл арга хэмжээ хэрэгжихээр гүйцэтгэгч байгууллагатай гэрээ байгуулагдсан байна.

2. 1968 онд хийгдсэн 3000 орчим метр шугам сүлжээ өнөөдрийг хүртэл ашиглагддаг, дорвитой шинэчлэлт хийгдээгүй, шинээр баригдсан ААНБ болон айл өрхүүдийн өөрийн хөрөнгөөр хийгдсэн 300м шугам нэмэгдсэн байна.

3. Сумын дулаан, бохир, цэвэр усны ашиглалт, үйлчилгээг Анужин ХХК хариуцдаг. Тухайн байгууллага нь босоо тэнхлэгийн авто зам доогуур цэвэр ус, дулааныхаа шугамын гаргалгааг сүвэгчлэн гаргаж авсан давуу талтай байна.

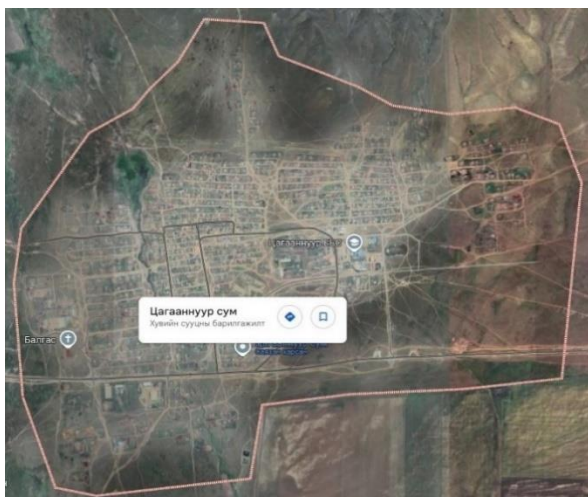
4. 2025 онд аймгийн төсвийн хөрөнгөөр гэр хорооллын инженерийн шугам сүлжээний зураг, төсвийг хийлгэхээр батлуулан, зургийн ажлын даалгаврыг гарган хүргүүлсэн байна.

5. Орон нутгийн зүгээс энэ жил гэр хорооллын инженерийн шугам сүлжээний зураг, төсөв хийгдэн, энэ хүрээнд яамны зүгээс гүйцэтгэлийн хөрөнгийг улсын төсөвт тусгахад дэмжлэг үзүүлж анхаар өгөхийг хүссэн саналыг тавьсан.

Сэлэнгэ аймгийн Цагааннуур сум

Сэлэнгэ аймгийн Цагааннуур сум нь босоо чиглэлийн орон нутгийн зэрэглэлтэй авто зам дагуу байрласан. Улаанбаатар хотоос 365 км, аймгийн төвөөсөө 82 км зайд байрладаг.

Ажлын хэсэг 2025 оны 03-р сарын 26-ны өдөр ажилласан. Уулзалтад тус сумаас ИНХ-ийн дарга, Засаг дарга н. Г.Цэндсүрэн, "Цагааннуур тохижилт" ААТҮГ-ийн захирал н.Алтансүх нар оролцлоо.

Хүн ам- 5068

Өрхийн тоо- 1308 /сумын төв 955 өрх/

Төрийн албан хаагч- 232

Тус сумын төвд дулааны шугамд 21 аж ахуйн нэгж байгууллага, 42 өрх, нийт 63 объект, цэвэр, бохирын системд 11 аж ахуйн нэгж, байгууллага, 25 айлын нэг орон сууц, хаус 14, гэр хорооллын 20 өрх, нийт 46 объект тус тус холбогдсон.

Нэг цэцэрлэг тусдаа өөрийн уурын зуухаар халаадаг.

Шугам сүлжээнд холбогдсон байгууллага, айл, өрхийн хувьд ашиглалт хэвийн явагдаж байна.

Дулааны ашиглагч байгууллагаар Эл Си Би ХХК ажиллаж байна.

Гэр хорооллын 3 гудамжинд инженерийн шугам сүлжээ орсон, тухайн гудамжны 20 айл өрх цэвэр, бохирын системд холбогдсон.

Хот байгуулалт, барилга, орон сууцжуулалтын яамны захиалгаар 2014-2015 онд Шинэ сум төсөл 5,0 тэрбумын ажил хэрэгжсэн. Тус төсөл арга хэмжээний ажлын хүрээнд дулааны 1600м шугам, цэвэр усны 5986м шугам, 150м³-ийн цэвэрлэх байгууламж, 4165м бохир усны шугам зэрэг ажлууд хийгдсэн.

Цэвэрлэх байгууламжийн ашиглалтыг бүрэн ашиглаж чадахгүй байгаа хүндрэлтэй асуудал байна. Суманд мэргэжлийн хүн байхгүй, аймгаас асууж лавлахаар тодорхой сайн зөвлөмж өгч чадахгүй байна. Ийм учраас цэвэрлэх байгууламжийн ашиглалт, үйлчилгээний хүрээнд тай бүхнээс мэргэжлийн зөвлөгөө авах хэрэгтэй байна.

Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгийн 2026 оны саналд гэр хорооллын инженерийн шугам сүлжээний зураг, төсөв хийлгэх саналыг тусгана.

Цэвэр, бохир усны ашиглалтыг “Цагааннуур тохижилт” ААТҮГ-т 2021 оноос хариуцуулан ажиллуулдаг. Одоогоор тусгай зөвшөөрөлгүй ажиллаж байна.

“Цагааннуур тохижилт” ААТҮГ-т 610.0 сая төгрөгөөр экскаватор, 50 ковш, хово зэрэг авто машин авахаар ажиллаж байна.

2014-2015 онд хийгдсэн цэвэрлэх байгууламж /150м³/

Дүгнэлт

1. Улсын хөрөнгө оруулалтаар 2014-2015 онд хэрэгжсэн “Шинэ сум төсөл” арга хэмжээг хийж гүйцэтгэсэн, хугацаандаа ашиглалтад орсон, ашиглалт хэвийн явагдаж байна.
2. Орон нутгаас гэр хорооллын инженерийн шугам сүлжээний ажил хийгдсэнтэй холбогдуулан цэвэр ус, цэвэрлэх байгууламж, бохирын инженерийн шугам сүлжээний ашиглалтыг “Цагааннуур тохижилт” ААТҮГ-т хариуцуулан ажиллаж байна.
3. Гэр хорооллын 3 гудамжинд цэвэр, бохир усны шугам байгаагаас 20 айл, өрх холбогдсон бөгөөд цаашид цэвэр усанд 70-100 айл, өрх холбогдох боломжтой байдаг.
4. Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгийн 2026 оны саналд гэр хорооллын инженерийн шугам сүлжээний зураг, төсөв хийлгэх саналыг тусгахаар ажиллаж байна.
5. Хот байгуулалтын кадастрын мэдээллийн систем <https://urban.gov.mn/>-д тухайн сумын мэдээллийн бүртгэл хөтлөлт хийгдээгүй.

Дархан-Уул аймгийн Хонгор сум

Дархан-Уул аймгийн Хонгор сум нь босоо чиглэлийн улсын зэрэглэлтэй авто зам дагуу байрласан. Улаанбаатар хотоос 220 км, аймгийн төвөөсөө 21 км зайд байрладаг.

Ажлын хэсэг 2025 оны 03-р сарын 26-ны өдөр ажилласан. Уулзалтад тус сумаас ИНХ-ийн дарга, Засаг дарга н. Н.Галбаатар, “Эмтнаран” ОНӨААТҮГ-ийн захирал н.Алтансүх нар оролцлоо.

Хүн ам- 6000

Өрхийн тоо- 1600 /сумын төв 500 өрх, салхит өртөөнд 500 өрх/

Төрийн албан хаагч- 242

Тус сумын төвд дулаан, цэвэр, бохирын шугамд 24 аж ахуйн нэгж байгууллага, 2 давхар, 12 айлын 10 орон сууцны 110 айл, өрх, нийт 34 объект холбогдсон. Харин цэвэр усны шугам сүлжээнд холбогдсон гэр хорооллын 125 айл өрх байдаг бөгөөд тухайн айл, өрхийн усны хэрэглээ улирлын чанартай 5-р сарын 15- 9 сарын 15-ны хооронд холбогддог, тухайн айл өрхүүд 2018 онд тавигдсан магистраль шугамаас өөрсдийн зардлаар холболтыг гүйцэтгэсэн.

Тахилт өртөө төвөөс 13 км зайд байрласан дулаан, цэвэр бохирын шугамд төмөр замын аж ахуйн нэгж байгууллага, 2 давхар найман айлын 16 орон сууц, холбогдсон. Төмөр зам өөрөө хариуцдаг.

Шугам сүлжээнд холбогдсон байгууллага, айл, өрхийн хувьд ашиглалт хэвийн явагдаж байна.

Дулаан, цэвэр, бохир усны ашиглагч байгууллагаар “Эмтнаран” ОНӨААТҮГ ажилладаг 36 албан хаагчтай. Техник тоног төхөөрөмжийн хувьд ковш 2, Хово 1, кантер 1, нийт 4 авто машинтай. Айл өрх, ААНБ-ын соруулдаг бохирыг аймгийн төвөөс дууддаг. Иймд байгууллагын бизнес төлөвлөгөөнд бохирын машин авах талаар тусган орон нутагтаа уламжилсан.

Сумын хэмжээнд 2007, 2018 онд ашиглалтад орсон цэвэр усны 7200м шугам, 2021 онд /Салхит өртөөнд/ 1300м дулааны шугам, 2021 онд 250м³ цэвэрлэх байгууламжийн ажлууд хийгдсэн.

Орон нутагт гэр хорооллын айл өрхийг инженерийн шугамд холбох зураг төсөв байхгүй.

Аймгийн хөрөнгөөр хуучин шугам сүлжээг шинэчлэх ажлын зураг хийгдэж байна. Урьдчилсан байдлаар 4.0 тэрбум төгрөгийн төсөв гарсан.

Орон нутгаас “Эмтнаран” ОНӨААТҮГ-ийн үйл ажиллагааг дэмжиж арчлалтын зардлыг жилийн төсөвтэй батлан дэмжлэг үзүүлж байна. 2025 онд арчлалтын зардал 400.0 сая төгрөг баталж өгсөн.

Дүгнэлт

1. Улсын хөрөнгө оруулалтаар 2007, 2018 онд цэвэр усны шугам хийгдсэн, ашиглалт хэвийн явагдаж байна.

2. Орон нутгаас гэр хорооллын инженерийн шугам сүлжээний ажил хийгдсэнтэй холбогдуулан дулаан, цэвэр ус, цэвэрлэх байгууламж, бохирын

инженерийн шугам сүлжээний ашиглалтыг “Эмтнаран” ОНӨААТҮГ-т хариуцуулан ажиллаж байна.

3. Гэр хорооллын гудамжинд хийгдсэн цэвэр усны шугамаас 125 айл өрхүүд өөрсдийн хөрөнгөөр холбогдсон нь тухайн сумын иргэдийн оролцоо идэвхтэй байгаа нь харагдаж байна.

4. Аймгийн хөрөнгөөр хуучин шугам сүлжээг шинэчлэх ажлын зураг хийгдэж байна.

5. Хот байгуулалтын кадастрын мэдээллийн систем <https://urban.gov.mn/>-д тухайн сумын мэдээллийн бүртгэл хөтлөлт хийгдээгүй.

6. НЭГДСЭН ДҮГНЭЛТ

1. Хот байгуулалт, барилга, орон сууцжуулалтын яамны Төрийн нарийн бичгийн даргын өгсөн чиглэлийн дагуу Засгийн газрын 2021 оны 161 дүгээр тогтоол “Сумын хөгжил: инженерийн дэд бүтцийн хангамж” төсөл, арга хэмжээний хүрээнд сумдад хийж хэрэгжүүлсэн ажлын мэдээлэл ирүүлэх тухай 4, 5 дугаартай дотоод албан бичгийг Нийтийн аж ахуйн бодлого, зохицуулалтын газар, Санхүү, хөрөнгө оруулалтын газарт, 2023 оны 01 сарын 20-ны өдрийн 03/198 тоот албан албан бичгийг “Барилгын хөгжлийн төв” ТӨААТҮГ-т тус тус хүргүүлж мэдээллийг авч нэгтгэлээ.

2. Дээрх газруудаас ирүүлсэн мэдээллийг нэгтгэн үзэхэд аймгийн төвүүдээс бусад 309 сумаас инженерийн дэд бүтцэд холбогдсон (1952 оноос хойш) нийт 117 сумын судалгааг гаргалаа /Хавсралт 1/. Үүнээс:

- 1952-2000 оны хооронд холбогдсон – 7 сум
- 2000 оноос хойш хэрэгжсэн- 110 сум

3. 2000-2024 онд хэрэгжсэн 110 сумдын инженерийн дэд бүтцийн арга хэмжээ хэрэгжиж, 2020 оноос хойш “Сумын төвийн шинэчлэл” хөтөлбөр, “Сумын хөгжил, инженерийн дэд бүтцийн хангамж төсөл”, “Гадна инженерийн шугам сүлжээ”, Сумын төвийн цэвэр усны шугам, “Төвийн болон гэр хорооллын инженерийн хангамжийн шугам сүлжээ, тохижилт” зэрэг бусад нэршлээр 43 сумдад хэрэгжиж байна.

4. 2020 оноос хойш хэрэгжиж буй инженерийн дэд бүтцийн төсөл арга хэмжээ аймгийн төвийн суманд 43, бусад суманд 43, 2 дүүрэг, нийт 88 төсөл арга, хэмжээ хэрэгжиж байгаагаас 24 арга хэмжээний ажил дуусаж, 64 арга хэмжээний ажил үргэлжилж байна /Хавсралт 2/.

5. Нэгтгэсэн 117 сумын инженерийн дэд бүтцийн мэдээлэл дутуу, ашиглалтад орсноос хойш ашиглагдаж байгаа болон ашиглагдахгүй байгаа нь тодорхойгүй, инженерийн шугам, сүлжээнд холбогдсон сумдын тоо дутуу байгааг <https://urban.gov.mn/> систем болон бусад мэдээллүүдтэй тулган, дэлгэрэнгүй мэдээллийг улсын хэмжээнд нэгтгэх, шинэчлэх зайлшгүй шаардлага байна.

6. Удирдамжид заагдсан 4 аймгийн 6 сумуудын Сэлэнгэ аймгийн Баянгол суманд 1968 онд хийгдсэн шугам сүлжээтэй бусад 5 сум 2007, 2014-2015, 2018, 2022-2024 онуудад шинээр инженерийн шугам сүлжээ орсон газрууд байна.

7. Хэнтий аймгийн Цэнхэрмандал сумаас бусад сумын удирдлагын зүгээс сумуудын инженерийн шугам сүлжээний хөрөнгө оруулалтын ажил үр дүнтэй, маш сайн хэрэгжсэн гэж үнэлсэн, мөн тухайн төсөл арга хэмжээний ашиглалт, үйлчилгээг ОНӨААТҮГ болон хувийн байгууллагатай гэрээ байгуулан ашиглалтыг авч явж байгаа, дараа дараагийн шатны ажлуудтайгаа уялдуулан ихэнх сумууд орон нутгаас боломжит хөрөнгийг тусган, айл өрхдөө дэмжлэг үзүүлнэ гэсэн чинь эрмэлзэлтэй ажиллаж байгаа нь хөрөнгө оруулалтын ажил үр дүнтэй байна гэж үзэж байна.

8. Хот байгуулалтын кадастрын мэдээллийн систем <https://urban.gov.mn/>-д тухайн сумын мэдээллийн бүртгэл хөтлөлт хийгдээгүй байна.

7. НЭГДСЭН ЗӨВЛӨМЖ

1. Нэгтгэсэн 117 сумын инженерийн дэд бүтцийн мэдээлэл дутуу, ашиглалтад орсноос хойш ашиглагдаж байгаа болон ашиглагдахгүй байгаа нь тодорхойгүй, инженерийн шугам, сүлжээнд холбогдсон сумдын тоо дутуу байгаа тул аймгуудын Газрын харилцаа, барилга, хот байгуулалтын газартай хамтран хот байгуулалтын кадастрын мэдээллийн систем <https://urban.gov.mn/>-д мэдээллүүдийг яаралтай оруулж, дэлгэрэнгүй мэдээллийг улсын хэмжээнд нэгтгэх, шинэчлэн гаргахыг үүрэгжүүлж, хяналт тавих;

2. Мөн хот байгуулалтын кадастрын мэдээллийн систем <https://urban.gov.mn/>-д хөрөнгө оруулалтаар хийгдэж буй ажлын гадна шугам сүлжээний гүйцэтгэлийн зургийг хөрвүүлэн оруулах хөгжүүлэлтийг хийх боломжийг холбогдох байгууллагуудтай хамтран судалж шийдвэрлэхэд анхаарах;

3. Аймаг, сумуудын нийтийн аж ахуйн шугам сүлжээ хариуцан ажиллаж буй байгууллагуудын чадавхыг нэмэгдүүлэх, сургалт явуулах, сургалтад бүрэн хамруулах, мэргэжил, арга зүйн удирдлагаар хангах ажлыг Хот, суурины ус хангамж, ариутгах татуургын ашиглалт, үйлчилгээг зохицуулах хороотой хамтран хэрэгжүүлэх;

4. Сумуудын цэвэрлэх байгууламжийн ашиглалтад хяналт тавьж, шаардлагатай сумуудад мэргэжлийн байгууллагуудтай хамтран газар дээр нь ажиллаж, мэргэжил, арга зүйгээр хангах /Төв аймгийн Борнуур сум, Сэлэнгэ аймгийн Цагааннуур сум санал тавьсан/;

5. Эрх шилжүүлсэн хөрөнгө оруулалтын гүйцэтгэлд бодлогын хүрээнд хяналт тавих, холбогдох байгууллагуудад нэгдсэн зөвлөмж гарган хүргүүлэх. /“Сумдын усан хангамж, ариутгах татуурга, цэвэрлэх байгууламж, инженерийн шугам сүлжээ /Хэнтий, Баян-Адрага, Баян-Овоо, Баянхутаг, Дадал, Дэлгэрхаан, Мөрөн, Норовлин, Цэнхэрмандал сум, Батноров сум, Бэрх тосгон”/;

6. Шинээр инженерийн шугам сүлжээний ажил хэрэгжиж буй орон нутгууд болон ашиглалт хариуцах байгууллагад ашиглалтын өмнөх болон дараах зөвлөн туслах, мэргэжил, арга зүйгээр хангах арга хэмжээг Хот, суурины ус хангамж, ариутгах татуургын ашиглалт, үйлчилгээг зохицуулах хороотой хамтран авч хэрэгжүүлэх;

7. “Сумын хөгжил: инженерийн дэд бүтцийн хангамж” төсөл, арга хэмжээг батлах тухай” Засгийн газрын 2021 оны 161 дүгээр тогтоолын 3 дахь заалт “Сумын хөгжил: Инженерийн дэд бүтцийн хангамж” төсөл, арга хэмжээний хүрээнд сумдын Нийтийн аж ахуйн үйлчилгээний байгууллагуудын бүтэц, зохион байгуулалтыг оновчтой болгох, инженерийн дэд бүтцийн барилга, байгууламжийн ашиглалт, үйлчилгээг нэгдсэн байдлаар зохион байгуулж ажиллахыг холбогдох аймаг, сумын Засаг дарга нарт даалгасугай.”-ын хэрэгжилтийг хангах.

8. Дээрх тогтоолын хавсралтын 3.1.1 дэх заалт “Сумын төвийн ус хангамж, ариутгах татуурга, дулаан хангамж зэрэг нийтийн аж ахуйн үйлчилгээ нэгдсэн нэг удирдлагатай байх”-ын хэрэгжилтийг хангах.

Танилцсан:

Хот байгуулалт, барилга, орон сууцжуулалтын яамны Төрийн нарийн бичгийн даргын албан үүргийг түр орлон гүйцэтгэгч

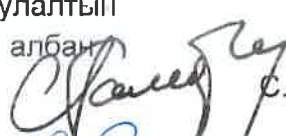
Хянасан:

Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод, аудитын газрын дарга

Тайлан бичсэн:

Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод, аудитын газрын ахлах шинжээч

Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод, аудитын газрын шинжээч

 С.Төмөрхүү

 Х.Ган-Очир

 А.Гэрэлт-Од

 Ц.Ууганбаяр

Сумдын инженерийн хангамжийн судалгаа /1952-2024 он/

2025.03.12

№	Аймгийн нэр	№	Сумын нэр	Он	Тайлбар	Сумын тоо
1	Баян-Өлгий	1	Цэнгэл			1
2	Говь-Алтай	1	Дэлгэр	2014-2016	2014-2016 онд Сумын төвийн шинэчлэл төсөл эхэлсэн. Ажил дуусаагүй, гэрээ цуцлах саналтай.	4
		2	Бигэр	2022-2024	2022-2024 онд төсөл хэрэгжиж байгаа, мэдээлэл дутуу	
		3	Халиун	2022-2024	2022-2024 онд төсөл хэрэгжиж дууссан. ГАА-КД-09/2024	
		4	Алтай	2022-2025	2022-2025 онд Сумын хөгжил, инженерийн дэд бүтцийн хангамж төсөл хэрэгжиж байна.	
3	Завхан	1	Алдархаан	2022		3
		2	Отгон	2022	2020-2022 онд Сумын төвийн шинэчлэл хэрэгжсэн.	
		3	Тосонцэнгэл	2015-2016	2024-2026 онд Сумын төвийн цэвэр усны шугам сүлжээ төсөл хэрэгжиж байна.	
4	Увс	1	Тэс	2015		3
		2	Тариалан			
		3	Малчин			
5	Ховд	1	Алтай	2013-2018		5
		2	Зэрэг	2012-2016		
		3	Булган	2019-2022	2019-2022 онуудад Сумын төвийн инженерийн нэгдсэн шугам сүлжээ /цэвэр бохир ус болон дулаан, дулааны эх үүсвэр Ховд, Булган сум/ төсөл, арга хэмжээний Сумын төвийн инженерийн нэгдсэн шугам сүлжээ /цэвэр бохир ус болон дулаан, дулааны эх үүсвэр Ховд, Булган сум/ төсөл, арга хэмжээний I, II ээлжийн ажлууд хийгдсэн.	
		4	Мянгад	2012-2020		
		5	Үснүч	2024-2025	2024-2025 онд Сумын төвийн бохир ус дулааны шугам сүлжээ тосол арга хэмжээ хийгдэж байна.	
6	Баянхонгор	1	Баянлиг	2014-2016		6
		2	Бууцагаан	2016-2018		
		3	Эрдэнэцогт	2014-2018	2021-2024 онд "Сумын төвийн шинэчлэл" хөтөлбөр төсөл хэрэгжиж байгаа. Эрх шилжүүлсэн.	
		4	Өлзийт	2019-2021	2020-2021 онд Сумын төвийн шинэчлэл хөтөлбөр хэрэгжсэн.	
		5	Галуут	2017-2024	2021-2024 онд "Сумын төвийн шинэчлэл" хөтөлбөр төсөл хэрэгжиж байгаа. Эрх шилжүүлсэн.	
		6	Баацагаан	2017-2025	2022-2025 онуудад Орон сууцжуулах төслийн дэд бүтэц, Сумын төвийн шинэчлэл 2 төсөл арга хэмжээ хэрэгжиж байна.	
		1	Хархорин	2012		
		2	Хужирт	2022-2024	2022-2024 онд Сумын хөгжил, инженерийн дэд бүтцийн хангамж төсөл хэрэгжсэн.	
		3	Богд	2015		
		4	Баянгол	2015		

7	Өвөрхангай	5	Төгрөг	2021-2025	2021-2025 онд Сумын төвийн цэвэр усны шугам төсөл арга хэмжээ хийгдэж байна. Эрх шилжсэн.	9
		6	Уянга	2022-2025	2022-2025 онд Сумын хөгжил, инженерийн дэд бүтцийн хангамж төсөл хэрэгжиж байгаа.	
		7	Бат-Өлзий	2022-2025	2022-2025 онд Сумын хөгжил, инженерийн дэд бүтцийн хангамж төсөл хэрэгжиж байгаа.	
		8	Хайрхан дулаан	2020-2021	2020-2021 онд Сумын төвийн шинэчлэл хөтөлбөр хэрэгжсэн.	
		9	Сант	2013		
8	Архангай	1	Эрдэнэмандал	2020-2021	2020-2021 онд Сумын төвийн шинэчлэл хөтөлбөр хэрэгжсэн.	4
		2	Тариат	2018		
		3	Өлзийт	2018		
		4	Ихтамир	2012-2025	2022-2025 онд Сумын хөгжил, инженерийн дэд бүтцийн хангамж төсөл хэрэгжиж байна.	
9	Булган	1	Тэшиг	2014		9
		2	Хутаг-Өндөр	2016		
		3	Баян-Агт	2021-2022		
		4	Хялганат тосгон	2017-2019		
		5	Бүрэгхангай	2014-2015		
		6	Рашаант	2017		
		7	Орхон	2022-2024	2022-2024 онд Түүхий эдийн захын дэд бүтэц, инженерийн шугам сүлжээ төсөл хэрэгжсэн. Гэрээ цуцлах саналтай.	
		8	Дашинчилэн	2024-2026	2024-2026 онд Гадна инженерийн шугам сүлжээ төсөл хэрэгжиж байгаа.	
		9	Сайхан	2017-2019		
10	Орхон	1	Жаргалант			1
11	Хөвсгөл	1	Цэцэрлэг	2016-2017		4
		2	Цагаан-Уул	2020-2024	2020-2024 онд Ундны цэвэр усны шугам, 2.5 км ажил хэрэгжиж байна.	
		3	Тариалан	2000-2001		
		4	Их-Уул	2000-2001		
12	Дархан-Уул	1	Орхон	2020-2024	2024 оноос цэвэрлэх байгууламжийн шинэчлэл хийгдэж байна.	3
		2	Хонгор	2007-2021		
		3	Шарын гол	1980-1984		
13	Сэлэнгэ	1	Мандал	1952-2013		6
		2	Сайхан	1983		
		3	Баянгол	1968-2026	2024-2026 онд Цэвэрлэх байгууламжийн барилга төсөл арга хэмжээ хэрэгжиж байна.	
		4	Цагааннуур	1973-2015		
		5	Орхон	2018-2019		
		6	Орхонтуул	2010-2024	2024 оноос Сумын төвийн газар доогуурх дулаан, цэвэр усны төв шугам, худаг төсөл арга хэмжээ хэрэгжиж байна.	
14	Төв	1	Батсүмбэр			7
		2	Баянчандмань	2022-2024		
		3	Бор нуур	2022-2025		
		4	Эрдэнэ	2022-2026		
		5	Сэрэглэн	2022-2027	2022-2024 он Төвийн болон гэр хорооллын инженерийн хангамжийн шугам сүлжээ, тохижилт төсөл арга хэмжээ хэрэгжсэн.	
		6	Эрдэнэсант	2024-	2024 оноос Төвийн болон гэр хорооллын инженерийн хангамжийн шугам сүлжээ төсөл арга хэмжээ хэрэгжиж байна.	

		7	Дэлгэрхаан	2022-2024	2022-2024 онд Сумын хөгжил, инженерийн дэд бүтцийн хангамж төсөл арга хэмжээ хэрэгжиж байна.	
15	Дорнод	1	Халх гол	2018		3
		2	Баян-Уул	2014		
		3	Дашбалбар	2022-2023	2022-2023 онд Сумын хөгжил, инженерийн дэд бүтцийн хангамж төсөл арга хэмжээ хэрэгжсэн.	
16	Сүхбаатар	1	Түмэнцогт	1978		4
		2	Эрдэнэцагаан	2018-2022		
		3	Сүхбаатар	2012-2022		
		4	Дарьганга	2024-2026	2024-2026 онд Сумын төвийн төвлөрсөн шугам сүлжээ төсөл арга хэмжээ хэрэгжиж байна.	
17	Хэнтий	1	Бор-Өндөр	2022-2025	2022-2025 онд Сумын төвийн төвлөрсөн дулаан хангамж, цэвэр ус, ариутгах татуургын шугам сүлжээний их засвар төсөл арга хэмжээ хэрэгжиж байна.	14
		2	Бэрх тосгон			
		3	Баянмөнх	2020		
		4	Батноров	2020-2024	2020-2024 онд Сумын төсвийн шинэчлэл төсөл арга хэмжээ хэрэгжсэн. Ажил дутуу.	
		5	Галшар	2020-2023	2022-2023 онд Түлхүүр гардуулах нөхцөлтэй "Шинэ сум" төсөл хэрэгжсэн.	
		6	Биндэр	2014-2024	2014-2024 он хүртэл үргэлжилсэн. Эрх шилжсэн ажил. Дууссан.	
		7	Дадал	2019-2023		
		8	Баян-Овоо	2019-2023		
		9	Баян-Адарга	2018-2023		
		10	Цэнхэрмандал	2021-2023		
		11	Дэлгэрхаан	2021-2024	2022-2024 онд Сумын хөгжил, инженерийн дэд бүтцийн хангамж төсөл хэрэгжсэн.	
		12	Норовлин	2020		
		13	Өмнөдэлгэр	2019-2026	2024-2026 онд Ариутгах татуургын шугам сүлжээ, цэвэрлэх байгууламж төсөл арга хэмжээ хэрэгжиж байна.	
		14	Жаргалтхаан	2024-2026	2024-2026 онд Ариутгах татуургын шугам сүлжээ, цэвэрлэх байгууламж, цэвэр усан хангамж, усан сангийн байгууламж төсөл арга хэмжээ хэрэгжиж байна.	
18	Говьсүмбэр	1	Баянтал	2012-2020		2
		2	Шивээговь	2013-2022		
19	Дорноговь	1	Айраг	1974-1995		9
		2	Алтанширээ	2020		
		3	Даланжаргалан	2020		
		4	Дэлгэрэх	2021		
		5	Замын-Үүд	2021		
		6	Иххэт	1984-1989		
		7	Өргөн	2002		
		8	Хатанбулаг	2020		
		9	Хөвсгөл	2022		
20	Дундговь	1	Өлзийт	2014		6
		2	Дэлгэрцогт	2018-2021		
		3	Сайхан-Овоо	2014-2021	2021 онд Сумын төвийн ус хангамж, ариутгах татуургын шугам сүлжээ, цэвэрлэх байгууламжийн ажил хэрэгжиж эхлэсэн. Ажил зогссон, гэрээ цуцлах.	
		4	Эрдэнэдалай	2016-2022		

21		5	Гурвансайхан	2015	2022-2025 онд Сумын хөгжил, инженерийн дэд бүтцийн хангамж төсөл арга хэмжээ хэрэгжиж байна.	14
		6	Луус	2022-2025		
	1	Баяндалай	2018-2022			
	2	Баян-Овоо	2018			
	3	Булган	2017			
	4	Гурвантэс	2015-2020			
	5	Мандал-Овоо	2018-2020			
	6	Манлай	2018-2020			
	7	Ноён	2019-2020			
	8	Номгон	2018-2019			
	9	Сэврэй	2018-2020			
	10	Ханбогд	2017-2022			
	11	Ханхонгор	2015-2017			
	12	Хүрмэн	2016-2018			
	13	Цогт-Овоо	2008-2019			
		14	Цогтцэций	1999-2019		
Дүн						117

Сумдын инженерийн хангамжийн судалгаа /2052-2024 он/

2025.03.12

№	Аймгийн нэр	№	Сумын нэр	Ус хангамж			Ариутгах татуурга			Дулаан хангамж			Тайлбар
				Гүний худгийн тоо	Ашиглалта д орсон он	Шугам сүлжээний урт (м)	Цэвэрлэх байгууламжийн зэлэхүүн м3/хон	Ашиглалт ад орсон он	Шугам сүлжээний урт (м)	Халаалты н зуужны тоо	Ашиглалт ад орсон он	Шугам сүлжээний урт (хос м)	
1	Баян-Өлгий	1	Цэнгэл										
2		1	Дэлгэр	4		2148				2	2020	2148	2014-2016 онд Сумын төвийн шинэчлэл төсөл эхэлсэн. Ажил дуусаагүй, гэрээ цуцлах саналтай.
3		2	Бигэр										2022-2024 онд төсөл хэрэгжиж байгаа, мэдээлэл дутуу
4	Говь-Алтай	3	Халиун	Барилга угсралтын ажил хийгдэж байна.									2022-2024 онд төсөл хэрэгжиж дууссан. ГАА-КД-09/2024
5		4	Алтай										2022-2025 онд "Сумын хөгжил, инженерийн дэд бүтцийн хангамж төсөл хэрэгжиж байна.
6	Завхан	1	Агдархаан	1	2022	1467	50	2022	1364	2	2022	3393	2020-2022 онд Сумын төвийн шинэчлэл хэрэгжсэн
7		2	Отгон	1	2022	1201	40	2022	1127	2	2022	2103	2024-2026 онд Сумын төвийн цэвэр усны шугам сүлжээ төсөл хэрэгжиж байна.
8		3	Тосонцэнгэл	1	2016	2130	250	2016	3000	9	2015	6900	
9	Увс	1	Тэс	1	2015	3000	100	2015	2500	2	2015	2600	
10		2	Тариалан										
11		3	Малчин										
12		1	Алтай	2	2013	1400	50	2013	1200	2	2018	1400	
13		2	Зэрэг	2	2016	1580	50/100	2012/2016		2	2016	1800	
14		3	Булган	2	2022		100	2022	6455	2	2022	4188	2019-2022 онуудад Сумын төвийн инженерийн нэгдсэн шугам сүлжээ /цэвэр бохир ус болон дулаан, дулааны эх үүсвэр Ховд, Булган сум/ төсөл, арга хэмжээний Сумын төвийн инженерийн нэгдсэн шугам сүлжээ /цэвэр бохир ус болон дулаан, дулааны эх үүсвэр Ховд, Булган сум/ төсөл, арга хэмжээний I, II ээлжийн ажлууд хийгдсэн.
15	Хөвд	4	Мянгад	1	2012	2400	50	2012	469	2	2020	1400	2024-2025 онд Сумын төвийн бохир ус дулааны шугам сүлжээ төсөл арга хэмжээ хийгдэж байна.
16		5	Үенч										
17		1	Баянлиг	1	2014	500	50	2016	800	2	2014	500	

18	2	Буцааг	4	2018	1786	50	2016	780	2	2018	1786	2021-2024 онд "Сумын төвийн шинэчлэл" хөтөлбөр төсөл хэрэгжиж байгаа. Эрх шилжүүлсэн.
19	3	Эрдэнэцогт	9	2018	1443	Барилга угсралтын ажил хийгдэж байна.			2	2014	1444	
20	4	Өлзийт		2019	2648	60	2021	1539	2	2019	2414	2020-2021 онд Сумын төвийн шинэчлэл хөтөлбөр хэрэгжсэн.
21	5	Галуут	5	2017	875	Барилга угсралтын ажил хийгдэж байна.			2	2017	875	2021-2024 онд "Сумын төвийн шинэчлэл" хөтөлбөр төсөл хэрэгжиж байгаа. Эрх шилжүүлсэн.
22	6	Баацагаан	3	2017	1327	Барилга угсралтын ажил хийгдэж байна.			2	2017	1327	2022-2025 онуудад Орон сууцжуулах төслийн дэд бүтэц, Сумын төвийн шинэчлэл 2 төсөл арга хэмжээ хэрэгжиж байна.
23	1	Хархорин	2	2012	39440			26422	3			
24	2	Хужирт							3			2022-2024 онд Сумын хөгжил, инженерийн дэд бүтцийн хангамж төсөл хэрэгжсэн.
25	3	Богд	2	2015	5200			2300				
26	4	Баянгол	1	2015	3397			3306				
27	5	Төгрөг										2021-2025 онд Сумын төвийн цэвэр усны шугам төсөл арга хэмжээ хийгдэж байна. Эрх шилжсэн.
28	6	Уянга										2022-2025 онд Сумын хөгжил, инженерийн дэд бүтцийн хангамж төсөл хэрэгжиж байгаа.
29	7	Бат-Өлзий										2022-2025 онд Сумын хөгжил, инженерийн дэд бүтцийн хангамж төсөл хэрэгжиж байгаа.
30	8	Хайрхан дулаан	2	2021	5250			3060				2020-2021 онд Сумын төвийн шинэчлэл хөтөлбөр хэрэгжсэн.
31	9	Сант	2	2013	1226			1800				
32	1	Эрдэнэмагдал	1	2021	1250		2021	1880	2	2021	2160	2020-2021 онд Сумын төвийн шинэчлэл хөтөлбөр хэрэгжсэн.
33	2	Тариат	2	2018	3200				2	2018	697	
34	3	Өлзийт	1	2018	1830				3	2018	2660	
35	4	Ихтамир	1	2012	330				2	2014	55	2022-2025 онд Сумын хөгжил, инженерийн дэд бүтцийн хангамж төсөл хэрэгжиж байна.
36	1	Тэшиг	1	2014		50	2014	1277	2	2014	925	
37	2	Хутаг-Өндөр		2016	2642	50	2016	2800	3	2016	2642	
38	3	Баян-Агт	1	2021	1572	35	2022	940				
39	4	Хялганат тосгон	2	2017	2029	25	2017		2	2019	1500	
40	5	Бүрэгхангай	2	2015	650	50	2014	2136				
41	6	Рашаант				50	2017		2	2017	1700	

Баянхонгор

Өвөрхангай

Архангай

42	Булган	7	Орхон														2022-2024 онд Түүхий эдийн захын дэд бүтэц, инженерийн шугам сүлжээ төсөл хэрэгжсэн. Гэрээ цуцлах саналтай.
43		8	Дашинчилэн														2024-2026 онд Гадна инженерийн шугам сүлжээ төсөл хэрэгжиж байгаа.
44		9	Сайхан	1	2019	3775							3	2017	993		
45	Орхон	1	Жаргалант														
46		1	Цэцэрлэг	1	2017	1245	75	2016					2	2017	1300		
47	Хөвсгөл	2	Цагаан-Уул	1	2021	3500							2	2020	1250		2020-2024 онд Ундны цэвэр усны шугам, 2.5 км ажил хэрэгжиж байна.
48		3	Тариалан	1	2001	1140							2	2000	2100		
49		4	Их-Уул	1	2000	500							2	2001	2000		
50		1	Орхон	1	2021	3937								2020			2024 оноос цэвэрлэх байгууламжийн шинэчлэл хийгдэж байна.
51	Дархан-Уул	2	Хонгор	2	2007	7228							3	2021	1373		
52		3	Шарын гол	8	1984	12700							4	1980	9100		
53		1	Мандал	6	1952-2013	24733	8000						7	1981-2013	14386		
54		2	Сайхан	5	1983	35000	3000										
55		3	Баянгол	1	1968	3000							2	1968	3000		2024-2026 онд Цэвэрлэх байгууламжийн барилга төсөл арга хэмжээ хэрэгжиж байна.
56	Сэлэнгэ	4	Цагаан-нуур	4	1973-2015	9026	150	2015					2	2014	1500		
57		5	Орхон	1	2018	850							2	2019	1150		
58		6	Орхонтуул	1	2010	2100	100						2	2018	500		2024 оноос Сумын төвийн газар доогуурх дулаан, цэвэр усны төв шугам, худал төсөл арга хэмжээ хэрэгжиж байна.
59		1	Батсүмбэр														
60		2	Баянчандма-ь														2022-2024 он Төвийн болон гэр хорооллын инженерийн хангамжийн шугам сүлжээ, тохижилт төсөл арга хэмжээ хэрэгжсэн.
61		3	Бор нуур														
62		4	Эрдэ-гэ														
63		5	Сэрэглэн														
64	Төв	6	Эрдэнэсант														2024 оноос Төвийн болон гэр хорооллын инженерийн хангамжийн шугам сүлжээ төсөл арга хэмжээ хэрэгжиж байна.
65		7	Дэлгэрхаан														2022-2024 онд Сумын хөгжил, инженерийн дэд бүтцийн хангамж төсөл арга хэмжээ хэрэгжиж байна.
66		1	Халх гол	3	2018	1100	100	2018					3	2018	1940		
67		2	Баян-Уул	2	2014	2298		2014					2	2014	2298		

63	Дорнод	3	Дашбалбар															2022-2023 онд Сумын хөгжил, инженерийн дэд бүтцийн хангамж төсөл арга хэмжээ хэрэгжсэн.
69	Сүхбаатар	1	Түмэнцогт	2	1978	2262	114	1978		3	1978	1214						
70		2	Эрдэнэцагаан	2	2022		50	2021		2	2018	160						
71		3	Сүхбаатар	2	2022		100	2022		2	2012	1700						
72		4	Дарьганга															2024- 2026 онд Сумын төвийн төвлөрсөн шугам сүлжээ төсөл арга хэмжээ хэрэгжиж байна.
73		1	Бор-Өндөр															2022-2025 онд Сумын төвийн төвлөрсөн дулаан хангамж, цэвэр ус, ариутгах татуургын шугам сүлжээний их засвар төсөл арга хэмжээ хэрэгжиж байна.
74		2	Бэрх тосгон															
75		3	Баянмөнх	1	2020	1000				2	2020	1000						
76		4	Батноров		2020	1137	1000	2022-2023		2	2020	1137						202-2024 онд Сумын төсвийн шинэчлэл төсөл арга хэмжээ хэрэгжсэн. Ажил дутуу .
77	Хэнтий	5	Галшар		2020	1200				2	2020	1200						2022-2023 онд Түлхүүр гардуулах нөхцөлтэй "Шинэ сум" төсөл хэрэгжсэн.
78		6	Биндэр		2019	3444	30	2014-2020		2	2019	3242						2014-2024 он хүртэл үргэлжилсэн. Эрх шилжсэн ажил. Дууссан.
79		7	Дадал		2019	1704	50	2022-2023		2	2019	2730						
80		8	Баян-Овоо				50	2022-2023		2	2019	1300						
81		9	Баян-Адарга			840	50	2022-2023		2	2018	671						
82		10	Цэнхэрмандал		2021	1400	50	2022-2023		2	2021	750						
83		11	Дэлгэрхаан		2021	1130	100			2	2021	1130						2022-2024 онд Сумын хөгжил, инженерийн дэд бүтцийн хангамж төсөл хэрэгжсэн.
84		12	Норовлин		2020	870	50			2	2020	870						
85		13	Өмнөдэлгэр							2	2019	1300						2024-2026 онд Ариутгах татуургын шугам сүлжээ, цэвэрлэх байгууламж төсөл арга хэмжээ хэрэгжиж байна.
86		14	Жаргалтхаан															2024-2026 онд Ариутгах татуургын шугам сүлжээ, цэвэрлэх байгууламж, цэвэр усан хангамж, усан сангийн байгууламж төсөл арга хэмжээ хэрэгжиж байна.
87		1	Баянтал	3	2012	2600				3	2020	4200						
88		2	Шивээговь	2	2013	2838				5	2022	3222						
89	Говьсүмбэр	1	Айраг	2	1995	2642			1416	3	1974	2289						

90	2	Алтанширээ	1	2020	2640			2020	3510	2	2020	2040	
91	3	Даланжаргалан	1	2020	1660				2720	2	2020	2437	
92	4	Дэлгэрэх	1	2021	6508				2420	2	2021	2308	
93	5	Замын-Үүд	10						15368	дулааны станц	2021	14773	
94	6	Иххэт	1	1989	6183				3501	3	1984	1832	
95	7	Өргөн	2		2954					3	2002	2354	
96	8	Хатанбулаг	2	2020	7520				3293	2	2020	4500	
97	9	Хөвсгөл	2	2022	1795				3710	2	2022	4384	
98	1	Өлзийт	2	2014	4622	50	50	2014	3030	2	2014	1747	
99	2	Дэлгэрцогт	2	2021	2680	50	50	2021	5220	2	2018	1002	
100	3	Сайхан-Овоо				50				2	2014	1631	2021 онд Сумын төвийн ус хангамж, ариутгах татуургын шугам сүлжээ, цэвэрлэх байгууламжийн ажил хэрэгжиж эхлэсэн. Ажил зогссон, гэрээ цуцлах.
101	4	Эрдэнэдалай				50		2022	2460	2	2016	1712	
102	5	Гурвансайхан	2	2015	5600	50	50	2015	4220	2	2015	4220	
103	6	Луус											2022-2025 онд Сумын хөгжил, инженерийн дэд бүтцийн хангамж төсөл арга хэмжээ хэрэгжиж байна.
104	1	Баяндалай	1	2022	1300	75			400	2	2018	2800	
105	2	Баян-Овоо	2	2018	4176	-	-	-	-	2	2018	2000	
106	3	Булган	-	-	-	3*30			2747	2	2017	1774	
107	4	Гурвантэс	2	2015	9800	200		2015	5360	2	2020	2978	
108	5	Мандал-Овоо	1	2020	1500	50	50	2020	2000	2	2018	340	
109	6	Манлай	1	2020	4500	50		2020	2900	2	2018	4100	
110	7	Ноён	2	2019	2800	67		2019	2800	2	2022	1200	
111	8	Номгон	3	2018	1608	50	50	2018	2280	2	2019	4300	
112	9	Сэврэй	1	2020	5300	50	50	2020	2700	2	2018		
113	10	Ханбогд	2	2017	9506	600		2022	9057	2	2018	4900	
114	11	Ханхонгор	2	2017	6277	50		2017	1890	2	2015		
115	12	Хурмэн	2	2016	2800	50	50	2016	6115	2	2018	2840	
116	13	Цогт-Овоо	1	2008	450	30	30	2008	2253	3	2019	450	
117	14	Цогтцэций	1	1999	5300	1200		1999	2900	2 МВт	2019	3116	

Дорноговь

Дундговь

Өмнөговь

2020 оноос хойш сумдад хийгдсэн болон хийгдэж байгаа инженерийн дэд бүтцийн ажлын төсөл арга хэмжээний мэдээлэл

2025.03.12

№	Аймгийн нэр	Төсөл хэрэгжсэн сумдын тоо								
		Төвийн сум			Сум, дүүрэг			Нийт сум, дүүрэг		
		төслийн тоо	дууссан ан	дуусаагүй үй	төслийн тоо	дууссан ан	дуусаагүй үй	төслийн тоо	дууссан ан	дуусаагүй үй
1	Баян-Өлгий	1		1			0	1	0	1
2	Говь-Алтай	4	1	3	4	1	3	8	2	6
3	Завхан	2		2	2	1	1	4	1	3
4	Увс			0			0	0	0	0
5	Ховд	1		1	3	2	1	4	2	2
6	Баянхонгор	2		2	5	1	4	7	1	6
7	Өвөрхангай	2		2	5	2	3	7	2	5
8	Архангай	1		1	2	1	1	3	1	2
9	Булган			0	2		2	2	0	2
10	Орхон	6	1	5			0	6	1	5
11	Хөвсгөл	5	2	3	1	1	0	6	3	3
12	Дархан-Уул	2		2	1		1	3	0	3
13	Сэлэнгэ	1	1	0	2		2	3	1	2
14	Төв	4		4	6	4	2	10	4	6
15	Дорнод	3		3	1	1	0	4	1	3
16	Сүхбаатар	1		1	1		1	2	0	2
17	Хэнтий	5		5	6	2	4	11	2	9
18	Говьсүмбэр	1	1	0			0	1	1	0
19	Дорноговь			0			0	0	0	0
20	Дундговь	2	2	0	2		2	4	2	2
21	Өмнөговь			0			0	0	0	0
22	Улаанбаатар			0	2		2	2	0	2
Дүн		43	8	35	45	16	29	88	24	64

2020 оноос хойш сумдад инженерийн дэд бүтцийн ажил хийсэн болон хийгдэж байгаа төсөл арга хэмжээний мэдээлэл

№	Аймаг	Сумын нэр	Төслийн тоо	Төсөл арга хэмжээний нэр	Захиалагч	Гүйцэтгэгч ХХК	Ажлын явц %	Гэрээний дүн	Санхүүжилтын дүн	Эхлэх он	Дуусах он	Комиссын актын он, сар, өдөр, дугаар	Хүлээн авсан ашиглагч байгууллага	Доогийн нөхцөл байдал	Санал
1	Баян-Өлгий	Өлгий	1	Гэр хорооллын усан хангамжийн шугам	ХБ50СЯ	ИЕЛ ХХК									Гэрээ байгуулсан
2			1	Түлхүүр гэрдуулах нөхцөлтэй XII.1.139.2 сумын хөгжил, инженерийн дэд бүтцийн хангамж төсөл/Говь-алтай-ын ажил	ХБ50СЯ	"Билүүн од констракшн" ХХК	51%	10,192,693,161.0	5,150,974,569.0	2022.05.27	2025.12.31				
3		Есөнбулаг	2	Гэр хорооллын дахин төлөвлөгт хийх замаар инженерийн нэгдсэн шугам сүлжээний холболт /Говь-Алтай, Есөнбулаг сум, Харзат баг/	ХБ50СЯ	Энержи плас инженеринг ХХК	40%	4,254,900,000.0	1,612,700,000.0	2022.05.25	2025.11.30				
4	Говь-Алтай		3	Гэр хорооллын дахин төлөвлөгт хийх замаар инженерийн шугам сүлжээний холболт /Говь-Алтай, Есөнбулаг сум, Индэрт баг/-ийн ажил	ХБ50СЯ	"Вентана констракшн" ХХК	78%	3,031,613,868.0	2,318,445,864.0	2022.07.20	2025.11.30				

5		4	Цэвэр усны шугам сулгээний шинэчлэл, 1,5 км	ХББООЯ	Өгөөмөр баян булаг ХХК	100%	2,130,000,000.0	1,874,600,000.0	2022.06.01	2024.06.15	2024.10.26 ГАА-КД-08/2024			
6	Бүгд	5	Сумын төвийн инженерийн шугам сулгээний холболт, уурын зуух-ы барилга	ХББООЯ	"Сили агро эх ХХК"	92%	2,483,800,000.0	1,152,900,000.0	2022.10.07	2024.12.15				
7	Дэлгэр	6	Сумын төвийн шинэчлэл	ХББООЯ	"Мандаг голомт" ХХК	65%	5,000,000,000.0	4,998,000,000.0	2014.08.05	2016.11.30		Үлдэгдэл бохир ус, цэвэрлэх байгууламж, үерийн далангийн амьл дуусаагүй, оршигдсон.	Гэрээ дуусгаж, хариуцлага тооцуулах	
8	Алтай	7	Сумын хөгжил, инженерийн дэд бүтцийн хангамж төсөл	ХББООЯ	Тунгалаг говь транс ХХК	51%	10,192,700,000.0	5,150,900,000.0	2022.05.27	2025.11.30		Хэвийн		
9	Халиун	8	Сумын ундны усан хангамжийн дэд бүтэц	ХББООЯ	"Харгалант Дулаан" ХХК	100%	2,463,090,000.0	2,178,100,000.0	2022.04.18	2024.10.31	2024.11.28Г АА-КД-09/2024			
10	Улиастай	1	21-р зууны жишиг хорсоллын шинээр хийгдсэн шугамыг тэвгөрсөн шугам сулгээнд холбох	ХББООЯ	"Сэрвэн овоот" ХХК	70%	2,858,183,393.0	1,985,845,817.0	2022.12.08	2024.12.30				
11	Завхан	2	Үйлдвэрийн районы цэвэр усны шугам сулгээ	ХББООЯ	"Эрин гүрэн" ХХК	30%	7,101,750,034.0	3,544,010,811.0	2024.08.13	2026.08.15				

12	Отон	3	Сумын төвийн шинэчлэл	ХББООЯ	"Сэрвээн овоот" ХХК	100%	5,442,400,000.0	5,442,400,000.0	5,442,400,000.0	2020.08.05	2022.12.29	2022.11.29, 50/2022		
13	Тосонцэнгэл	4	Сумын төвийн цэвэр усны шугам сүлжээ	Завхан	Нэгжтандагч ХХК	0%	496,500,000.0			2024.00.00			эрх шилжүүлсэн	
14	Жаргалант	1	Гэр хорооллын цэвэр, бохир усны шугам сүлжээ, бохир усны гол, мажстрал шугам 2 дугаар эзлж (Ховд, Жаргалант сум, Баатархайрхан, Бичигт, Тахилт, Алапголтой, Бугат, Буянт, Хайрхан баг/	Ховд	Ховдын өргөө ХХК	0%	12,293,200,000.0			2024.00.00	2026.00.00		эрх шилжүүлсэн	
15	Үенч	2	Сумын төвийн бохир ус дулааны шугам сүлжээ	ХББООЯ	Престиж инженеринг ХХК	0%	2,906,647,667.0			2024.11.15	2025.09.30		Инженерийн шуам сүлжээний ажил эхлээгүй 2025 оны 4 сард эхлэхээр төлөвлөгөө байгуулсан.	
16	Ховд аймаг	3	Сумын төвийн инженерийн нэгдсэн шугам сүлжээ /цэвэр бохир ус болон дулаан, дулааны эх үүсвэр Ховд, Булган сум/ төсөл, арга хэмжээний II ээлжийн ажил	ХББООЯ	"Жаргалант Луу" ХХК	100%	1,560,282,673.0	1,560,282,673.0		2020.04.17	2021.09.15	2020.10.29, БУА/42/2020		

17		4	Сумын төвийн инженерийн нэгдсэн шугам сулжээ /цэвэр бохир ус болон дулаан, дулааны эх үүсвэр Ховд, Булган сум/ төсөл, арга хэмжээний I ээлжийн ажил	ХББОСЯ	"Жаргалант Луу" ХХК	100%	6,037,354,617.0	6,060,731,880.0	2019.08.08	2022.06.22	2022.11.17, БУА/51/2022					
18		1	Аймгийн шинэ суурьшлын бүсийн инженерийн шугам сулжээ	Баянхонгор			6,961,200,000.0		2022.00.00	2025.00.00					Эрх шилжүүлсэн	
19		2	Гэр хорооллын цэвэр, бохир усны шугам сулжээ /Баянхонгор, Баянхонгор сум/	Баянхонгор			22,672,490,000.0		2022.00.00	2025.00.00					Эрх шилжүүлсэн	
20		3	Орон сууцжуулах төслийн дэд бүтэц	ХББОСЯ	"Шинэ Өлгийн зам" ХХК	60%	9,663,865,909.0	4,996,525,896.0	2022.08.19	2025.12.30		Хэнийн				
21		4	Сумын төвийн шинэчлэл	Баянхонгор			4,995,000,000.0		2022.00.00	2024.00.00					Эрх шилжүүлсэн	
22		5	Сумын төвийн шинэчлэл хөтөлбөр	ХББОСЯ	Бурхант хясаат ХХК	100%	3,995,000,000.0	-	2020.05.08	2021.06.30	2021/21					
23		6	"Сумын төвийн шинэчлэл" хөтөлбөр	Баянхонгор			5,179,900,000.0		2021.00.00	2024.00.00					Эрх шилжүүлсэн	
24		7	"Сумын төвийн шинэчлэл" хөтөлбөр	Баянхонгор			9,960,800,000.0		2021.00.00	2024.00.00					Эрх шилжүүлсэн	

25	Арвайхээр	1	Хуучин орон сууцны дахин төлөвлөлт, дэд бүтэц, хотын инженерийн шугам сүлжээний засвар, шинэчлэл	Өвөрхангай		5,200,000,000.0			2022.00.00							Эрх шилжүүлсэн
26		2	Гэр хорооллын шугам сүлжээ	Өвөрхангай	Альфа илч ХХК, Хангайн илч дулаан ХХК	8,847,100,000.0			2024.00.00							Эрх шилжүүлсэн
27	Өвөрхангай	3	Сумын хөгжил, инженерийн дэд бүтцийн хангамж төсөл	ХББОСЯ	"Хэмжилзүй ХХК"	4,393,200,000.0	3,932,700,000.0		2022.07.20	2023.12.30	2024.12.13, БЕКД-15/2024/ШС					
28		4	Сумын хөгжил, инженерийн дэд бүтцийн хангамж төсөл	ХББОСЯ	"Юу Зэт Эрдэнэ" ХХК	9,538,504,322.0	6,266,300,000.0		2022.06.30	2025.11.30				Хэвийн		
29		5	Сумын хөгжил, инженерийн дэд бүтцийн хангамж төсөл	ХББОСЯ	"Аум Алт" ХХК	12,711,687,389.1	6,766,300,000.0		2022.10.16	2025.11.30				Хэвийн		
30	Төгрөг	6	Сумын төвийн цэвэр усны шугам	Өвөрхангай		2,692,000,000.0			2021.00.00	2025.00.00						эрх шилжүүлсэн
31		7	Сумын төвийн шинэчлэл хөтөлбөр	ХББОСЯ	Цагаан зуун ХХК	3,706,200,000.0	-		2020.07.23	2021.11.15	2021.10.06, 18/2021					
32	Архангай	1	Аймгийн төвийн гэр хорооллын шинэчлэл, дэд бүтэц	Архангай		26,964,800,000.0			2022.00.00	2025.00.00						эрх шилжүүлсэн
33		2	Сумын хөгжил, инженерийн дэд бүтцийн хангамж төсөл	ХББОСЯ	"Бурхант Хясаат" ХХК	8,608,200,000.0	5,191,155,512.0		2022.04.18	2025.11.30				Хэвийн		

34		Эрдэнэмандал	3	Сумын төвийн шинэчлэл хөтөлбөр	ХББОСЯ	Бурхант хясаат ХХК	100%	-	2020.06.15	2020.09.30	2021.11.30, ББАОКД-2021/47			
35		Дашинчиглэн	1	Гадна инженерийн шугам сүлжээ	ХББОСЯ	"И Жи Өү" ХХК	20%	500,000,000.0	2024.05.09	2028.10.30		Хэвийн		
36	Булган	Орхон	2	Түүхий эдийн захын дэд бүтэц, инженерийн шугам сүлжээ	ХББОСЯ	"Булгангэрэг 3" ХХК	60%	2,019,404,633.0	2022.11.21	2024.12.25			Гэрээний хариуцлага тооцож, гэрээг цуцлах саналтай.	
37			1	Инженерийн шугам сүлжээ /Баянцагаан баг/	ХББОСЯ	"Номуун дөлгөөн" ХХК	3%	3,400,000,000.0	2024.12.21	2021.12.16		Барилга угсралтын ажлыг 3%-ийн гүйцэтгэлтэй 2021 оны 07 дугаар сарын 06-ны өдрийн байдлаар гүйцэтгэгч байгууллага инженерийн шугам сүлжээний угсралтын ажлыг зогсоосон.	Барилга угсралтын гэрээний хугацаа дууссан тул гэрээг дүгнэж гэрээний хариуцлага тооцох шаардлагатай.	
38			2	"Төв дулаан, цэвэр усны шугам сүлжээний өргөтгөл, ус дулаан дамжуулах төв барих ажил /Орхон, Баян-Өндөр сум, Цагаан чулуут, Наран баг/	ХББОСЯ	"Эрин гүрэн" ХХК	90%	4,329,998,092.0	2022.06.29	2024.10.30				

39	Орхон	Баян-Өндөр	3	XII.1.93.5 "Түлхүүр гардуулах гэрээний нөхцөлтэй Арунтах татварын 3-р коллекторын төв шугам татах ажил /Орхон, Баян- Өндөр сум/	ХББОСЯ	"Комфорт импекс" ХХК	85%	19,976,340,198.0	13,686,700,001.0	2022.04.18	2025.10.30					
40			4	Эрх чөлөөний гудамжны уулзаарын өргөтгөлийн инженерийн шугам сүлжээний өргөтгөл шинэчлэлт /Орхон, Баян- Өндөр сум, Уурхайчин баг/	ХББОСЯ	"Талст билэг" ХХК	50%	1,992,115,566.0	694,000,000.0	2022.09.02	2024.12.20					
41			5	Төв дулааны цэвэр усны шугам, ус дулаан дамжуулах төвийн барилга, гадна инженерийн шугам сүлжээний ажил /Орхон, Баян-Өндөр сум, Их залуу баг/	ХББОСЯ	"Эрин гүрэн" ХХК	100%	1,369,000,000.0	3,857,200,000.0	2022.11.01	2024.05.05	2024.07.01 БСКД- 11/2024				
42			6	"Ф720-ийн дулааны төв шугам сүлжээний өргөтгөлийн /Орхон, Баян- Өндөр сум	ХББОСЯ	"Эрин гүрэн" ХХК	89%	4,321,198,199.0	3,845,622,781.0	2022.07.01	2024.10.10					

43			1	Гэр хорооллын цэвэр, бохир усны шугам сүлжээний ажлын 2-р ээлжийн ажил	ХББОСЯ	"Санжат" ХХК	32%	22,672,489,000.0	6,999,899,900.00	2022.09.30	2025.10.15						Даралтай хоолойг өөрийн урсгалтай өөрчлөх хүсэлт ашиглагч байгууллагаас гаргасны улмаас шугам сүлжээний ажил зогссон. Уг ажлын нэмэлт хөрөнгийг шийдвэрлүүлэх шаардлагатай.
44			2	Гэр хорооллын бохир усны шугам	ХББОСЯ	"Комфорт импекс" ХХК	80%	982,941,917.0	884,645,859.0	2020.06.09	2022.09.01	Ажил зогссон					
45			3	Инженерийн шугам сүлжээ бүхий гэр хорооллын төсөл	ХББОСЯ	"Энерготех сервис" ХХК	92%	16,876,929,386.0	14,793,842,269.0	2022.04.14	2025.10.01						
46			4	Инженерийн шугам сүлжээний ажил	ХББОСЯ	Цагаан зуун ХХК	100%	2,232,300,000.0	2,232,300,000.0	2023.07.20	2024.10.10	2023.10.30 ББҚД-67-57/23					
47			5	"Зүүн Мөрөн" хорооллын цэвэр усны эх үүсвэрийн шугам сүлжээний 2 дугаар ээлжийн ажил	ХББОСЯ	"Комфорт импекс" ХХК	100%	3,898,050,000.0	3,898,050,000.0	2022.07.26	2023.10.31	2023 оны 12 дугаар сарын 21-н өдрийн ББҚД-67-83/23					
48		Цагаан-Уул	6	Ундны цэвэр усны шугам, 2.5 км	ХББОСЯ	Набсан ХХК	100%	1,693,600,000.0	1,693,600,000.0	2020.11.09	2024.08.28	ББҚД-67-32/22					

49	Дархан-Уул	Дархан	1	"Аймгуудын шинэ суурьшлын бүсэд баригдах орон сууцны хорооллын шугам сүлжээ, дэд бүтэц, Улсын хэмжээнд" төсөл, арга хэмжээний хүрээнд хэрэгжүүлэх "Залуус-1" хорооллын цэвэр, бохир усны шугамын ажил"	ХББОСЯ	Престиж инженеринг ХХК	70%	4,067,473,472.0	3,075,000,000.0	2022.04.18	2025.10.30	Хэвийн			
50			2	Цэвэр усны шугамын сүлжээний шинэчлэлтийн ажил	ХББОСЯ	"Өгөөмөр баян булаг" ХХК	80%	5,586,314,728.0	4,586,314,700.0	2022.05.13	2024.09.30	2023-09-30-ны өдөр БХБЯ/20221108-1 дугаартай гэрээгээр 2024 оны 09 дүгээр сарын 30-ны өдрийг хүртэл сунгасан			
51			3	Цэвэрлэх байгууламжийн шинэчлэл	Дархан	Ноён өндөр контракшн ХХК		1,632,500,000.0		2024.00.00				эрх шилжүүлсэн	
52	Сэлэнгэ	Сүмбаатар	1	"адна дулаан хангамж, цэвэр усны шугамын ажил /756 м/ "Сэлэнгэ, Сүмбаатар сум, 4, 8-р баг"	ХББОСЯ	Мон фалу консалтинг ХХК	100%	2,100,000,000.0	1,592,000,000.00	2022.06.30	2024.10.30	2024.11.06 5У-92/2024			
53		Баянгол /Баруун хараа/	2	Цэвэрлэх байгууламжийн барилга "Сэлэнгэ аймаг Баянгол сум"	ХББОСЯ	"Алтайн үндэс контракшн" ХХК	0%	4,572,841,861.0	-	2024.11.25	2026.08.10				

54	Орхонтуул	3	Сумын төвийн газар доогуурх дулаан, цэвэр усны төв шугам, худаг	Сэлэнгэ		"Бат Комплект ХХК"	ХББОСЯ	30%	16,671,066,365.0	5,136,210,000.0	2024.04.24	2026.09.10				эрх шилжүүлсэн
55	Зуунмод	1	"Гэр хорооллын инженерийн хангамжийн шугам сүлжээ"Төв аймаг/	ХББОСЯ		"Бат Комплект ХХК"	ХББОСЯ	30%	16,671,066,365.0	5,136,210,000.0	2024.04.24	2026.09.10				
56		2	Шинэ суурьшлын бүсийн орон сууцны хорооллын инженерийн шугам сүлжээний ажил	ХББОСЯ		"И Жи Өү" ХХК	ХББОСЯ	80%	9,295,111,504.0	7,440,992,216.0	2022.06.08	2024.11.15				
57		3	Орон сууцны хорооллын гадна инженерийн шугам сүлжээ /Төв, Зуунмод сум/	Төв					6,036,400,000.0		2022.00.00	2024.00.00				эрх шилжүүлсэн
58	Төв	4	Гэр хорооллын инженерийн хангамжийн шугам сүлжээ /Төв, Зуунмод сум, 6 дугаар баг/	ХББОСЯ		Баткомплект ХХК	ХББОСЯ	30%	16,671,100,000.0	3,435,800,000.0	2024.04.24	2026.09.10				
59		5	Төвийн болон гэр хорооллын инженерийн хангамжийн шугам сүлжээ, тохижилт	ХББОСЯ		"Эл Си Би ХХК"	ХББОСЯ	100%	3,070,622,700.0	2,697,787,568.0	2022.07.01	2024.11.14	Ашиглалтад орсон			Актын дугаар бичих
60		6	Төвийн болон гэр хорооллын инженерийн хангамжийн шугам сүлжээ, тохижилт	ХББОСЯ		"Сайн Констракшн" ХХК	ХББОСЯ	100%	3,883,000,000.0	3,883,000,000.0	2022.04.18	2023.11.01	2024.11.27, ББҮД-96/2024			

[illegible]

68		Дашбалбар	4	Сумын хөгжил, инженерийн дэд бүтцийн хангамж төсөл	ХББОСЯ	"Чандмань тал ХХК"	100%	3,991,077,527.0	3,994,370,131.0	2022.05.05	2023.07.30	2023.11.09, 51/2023	Чандмань сумын ЗДТГ		
69	Сүхбаатар	Баруун-Урт	1	Орон сууцны хорооллын инженерийн шугам сүлжээний ажил	ХББОСЯ	"Төсөв төсөл" ХХК	95%	2,869,765,035.0	2,592,912,616.0	2022.04.14	2023.12.31		2022 оны 9 дүгээр сарын 30-ны өдрийн 1837/2022 дугаартай мөхөөдлөлийн батлагдсан зураг төслийн дагуу гүйцэтгэхэд хөрөнгийн асуудлыг барилгын ажлын шийдвэрлээг үргэс ажил зогссон. Ажил зогссон	Хорооллыг иж бүрэн инженерийн шугам сүлжээнд холбох эх үүсвэрт холбогдож бүрэн ажиллагаанд орох боломжгүй нөхцөл үүссэн тул үлдэгдэл хөрөнгийн асуудлыг шийдвэрлэх шаардлагатай. Барилгын ажлын шийдвэрлээг үргэс ажил зогссон. Ажил зогссон	
70		Дарьганга	2	Сумын төвийн төвлөрсөн шугам сүлжээ	ХББОСЯ	"Одхон холдинг" ХХК	20%	13,498,055,119.0	2,535,344,584.0	2024.05.08	2026.08.31				
71			1	Гэр хорооллын инженерийн шугам сүлжээ /4, 5-р баг, багц 2/	ХББОСЯ	"Хангайн илч дулаан" ХХК	30%	38,970,563,233.0	11,565,400,000.0	2024.06.07	2026.07.31		Хэвийн		
72			2	Гэр хорооллын инженерийн шугам сүлжээ /3-р баг, багц-1/	ХББОСЯ	"Комфорт импекс" ХХК	70%	21,280,809,319.0	12,281,000,000.0	2024.04.24	2026.09.10		Хэвийн		
73		Хэрлэн	3	Цингис хотын бохир усны төв коллекторын шугамын шинэчлэл, өргөх станц	ХББОСЯ	"И ЭН СИ СИ" ХХК	20%	4,977,757,499.0	906,411,931.0	2021.06.11	2024.12.01		Ажил зогссон	Гэрээний хугацаа дууссан, гэрээг цуцлах саналыг 2024.05.09-ний өдрийн 2/1206 дугаартай албан бичгээр БХБЯ-нд хүргүүлсэн. Холбогдох хуулийн дагуу шийдвэрлэх	

74	4	Цингис хотын бохир усны төв коллекторын шугамын шинэчлэл, өргөх станцын үргэлжлэл	ХБЕОСЯ	"Бат Комплекс" ХХК	60%	10,193,869,040.0	5,358,879,381.0	2022.11.03	2024.12.31				Гэрээний хугацаа дууссан	Холбогдох арга хэмжээг авах
75	5	Гэр хорооллын инженерийн шугам сүлжээ /Хэнтий, Хэрлэн сум/	Хэнтий			50,973,900,000.0		2022.00.00	2024.00.00					Эрх шилжүүлсэн
76	5	Ариутгах татуургын шугам сүлжээ, цэвэрлэх байгууламж, цэвэр усан хангамж, усан сангийн байгууламж	ХБЕОСЯ	"Бэсүб Констракшн" ХХК	50%	2,451,269,341.0	1,558,659,000.00	2024.07.04	2026.10.30					
77	7	Сумын төвийн шинэчлэл	ХБЕОСЯ	"Грийн ресурс констракшн" ХХК	77%	3,920,270,000.0	2,722,992,237.0	2020.06.30	2021.09.15				Ажил зогссон. ХБЕОСЯ-ама нд гэрээг цуцлах саналыг 2024.05.14-ни өдрийн 1/1235 дугаартай албан бичиг хүргүүлснээр гэрээ цуцлагдсан байдалтай байна.	Үлдэгдэл ажлын тоо гаргах
78	8	Сумын төвийн төвлөрсөн дулаан хангамж, цэвэр ус, ариутгах татуургын шугам сүлжээний их засвар	ХБЕОСЯ	"Комфорт импекс" ХХК	35%	14,494,200,000.0	11,464,323,442.0	2022.04.18	2025.11.10					

Хэнтий аймаг

79	Галшар	9	Түлхүүр гардуулах нэхцэлтэй "Шинэ сүм" төсөл	ХББОСЯ	"Цагаан зуу" ХХК	100%	5,926,639,707.0	5,926,639,709.0	2022.07.29	2023.12.30	2023.12.08, №75/2022, 104/2023			
80	Дэлгэрхаан	10	Сумын хэгжил, инженерийн дэд бүтцийн хангамж төсөл	ХББОСЯ	Санжат ХХК		3,937,000,000.0		2022.04.25	2024.10.25	2024.10.25, ИЛС- 31/2024			
81	Өмнөдэлгэр	11	Ариутгах татуургын шугам сүлжээ, цэвэрлэх байгууламж	ХББОСЯ	"И Жи Өү" ХХК	35%	3,033,485,357.0	980,700,000.00	2024.07.01	2026.09.10		Технологийн зогсолт хийсэн		
82	Говьсүмбэр	1	Орон сууцны хорооллын инженерийн шугам сүлжээний ажил	ХББОСЯ	Мөнх зүмбэр ХХК	100%	700,900,000.0	700,900,000.0	2024.06.30	2024.09.13	2024.08.05- ны өдрийн №5			
83	Сайнцагаан	1	"Түмний хороолол" болон "Хаус хороолол"-ын гэднэ ариутгах татуургын шугам сүлжээ	ХББОСЯ	"Ашид бүтдиг" ХХК	100%	796,093,908.0	796,093,908.0	2022.11.16	2024.06.30	2023.12.08, 43/2023			
84		2	"Мандал хороолол"-ын гэднэ шугам сүлжээ, халаалтын зуухны барилга угсралтын ажил	ХББОСЯ	Ашид бүтдиг ХХК	100%	500,000,000.0	443,700,000.0	2022.11.25	2023.09.30	2024.09.26 34/2024			

85	Дундговь	Сайхан-Овоо	3	Сумын төвийн ус хангамж, ариутгах татуургын шугам сүлжээ, цэвэрлэх байгууллахжийн өмжл	ХББОСЯ	"Эхлэл шинэчлэл проект" ХХК	50%	1,814,398,754.0	949,892,656.0	2021.07.09	2021.12.15	Берилга, хот байгуулалтын яамны 2023 оны 9 дүгээр сарын 6-ны өдрийн 3/3224 дугаартай албан бичгээр гэрээг цуцлахаар мэдэгдсэн байна. Ажил зогссон	
86		Луус	4	Сумын хөгжил, инженерийн дэд бүтцийн хангамж төсөл	ХББОСЯ	"Бурхант Хасаат" ХХК	75%	5,121,900,000.0	3,618,700,000.0	2022.06.07	2025.11.25		
87		Багахангай	1	Замчин чуурын гэр хорооллын "Дэд бүтцийн төв"-ийн гадна инженерийн хангамжийн шугам	ХББОСЯ	"ГЦЦЭ" ХХК	27%	13,560,479,398.0	3,545,293,563.0	2024.07.01	2026.06.30		
88	Улаанбаатар	Багануур	2	Дөхин төлөвлөлт гадна дулаан механик, ус хангамж, ариутгах татуургын шугам сүлжээ	ХББОСЯ	"Бумбод" ХХК	65%	8,490,379,313.0	2,773,943,800.0	2024.05.14	2026.08.30	Шугамын трассын дагуу өртсөн 257 нэгж талбар, байшин, айл өрхийн газар чөлөөлөх асуудлыг шийдвэрлэх.	